

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy órára ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.  
Egy órára ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.  
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér petit sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

VELELŐS SZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Arad, 1909.

Szerda, november 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Fordulat a válságban.

A Hitelbank — alaptőke nélkül?

Meghalt Gyulai Pál.

Százötvenezer koronás család.

Amiről beszélnek.

A szabadkai törvényszék és az aradi törvényszék.

A szabadkai bűnpör.

Tarkaságok.

## Parádés jótékonyág.

Arad, november 9.

Én írom nektek ezeket a sorokat, az utcai féreg. Az én piros mezitláb sarkam a legtovább viruló virága az ősznek s az én sipító köhögésem az utolsó csicsérgés, amely a madarak idejéből itt maradt. Nem látatok? A testemre, felsőnek, leányruha helyett, egy lyukas hajdu-zubbonyt adtak. Hogy úgy vettük-e ezt az ormóttan ruhát a pizsokvásáron, vagy kaptuk, azt nem tudom. De jó meleget tart ez is, s ha erőlködöm, a kezemet is ki tudom nyújtani az ujjaimból.

Most már tudjátok ki vagyok én.

S ha mindjárt kitetszik is, hogy a valóságban még se én szólok így ezen a helyen, ahol csak jól ruházódó emberekről, fűtött szobákban írnak: megse vessétek el ezt az írást. A csenevész és gyerekek legfőbb protektora, az Üdvözítő, ezt mondta:

Ahol az én nevemben cselekedtek, ott én jelen vagyok.

En meg azt mondom:

Ahol valaki az én szivem sze-

rint szól, vagy ír, ott én szólok, vagy írok.

Es úgy fogadjátok ezt az írást, mintha én állanék előttetek, s undorodva szánakoznátok azon a nyomoruságon, amely az én mosdatlan arcomról, kifagyott kezeimről tolakodik elétek.

S ti megnyugtatójátok a lelket, a mely vádat érez, ha a ti szörbundátokat az én hajduzubbnyommal, a ti gummisarkatokat az én mezitláb sarkammal összevetitek. Itt van már a hideg, a nyomoruság, de itt van már a jó szivek megnyilatkozása is. „A legszebben nyíló hóvirág”, — a hogy ékes beszédekben mondani fogják. A jó szivek föl fogják öltöztetni meleg ruhával, vastag harisnyával a szegény gyermekeket. S a pénzben, amelyből ezt a töméntelen ruhát, ki tudja hány birkanyájnak a gyapját, megveszik, ott lesz a ti filléretek, a ti koronátok, a ti husz, sőt százkoronátok is. Es a szép ünnepélyen, a mely a keblek parázsát fölgyújtja, a gyönyörködés könnyeit megolvasztja, ott lesztek ti is. S a formás, kenetes ünnepen, az egekhez kéredző beszédek között lefolyó ünnepen látni fogtok engem is, a ki a hajdu-zubbony helyett jól varrott kabátkát, szoknyácskát kapok és kezet is csókolok érte, akár egy uri bété.

Pedig talán jobb lenne, ha a hajdu-zubbonyt tartanám meg. Jó szivek, nemes lelkek: ha önként, bőséggel és fukarkodás nélkül adjátok a pénzt a mi segélyezésünkre, — mért kell a

szegénységünket előtettek vásárra tenni? Mért kell a lelkünkbe rágni, a megértésünk puha talajába sajtolni, hogy mi nyomoruságban vagyunk, minket a más könyörületessége, a más szánalma ruház föl? Mért kell a mi rongyaikkal kárpitozni a mások érdemeinek, jóságának ünneplését, amikor ők maguk is azt mondják, hogy amit tesznek, nem jutalomért, nem kiüntetésért teszik?

En nem tudtam, hogy én szegény vagyok; nem tudtam, hogy alsóbbrendű vagyok másnál. Ha láttam is gyerekeket, a kik az utcára szórták a kalácsot, a mely már nem tért a begyükbe, ha láttam is, hogy szebb ruhát viselnek és kisasszony jár velük, — azért nem jutott eszembe, hogy azok különb teremtések, mint én vagyok. Az én jókedvem, ép olyan volt, mint az övék és a játékban én ép úgy megtaláltam az életet, mint ők. Tavaly, amikor először vittek a felruházó parádéra, akkor tudtam meg, hogy nyomorgó semmi vagyok, a kinek hálát, imádságot kell rebegni, a miért vannak, akik észrevették, reá gondoltak, felruházták. A tanító ur betanított bennünket: „Hármat léptek, azután azt mondjátok, kezet csókolom, köszönöm a ruhát.” Es én úgy is csináltam: „egy—kettő—három, kezet — csókolom, köszönöm — a ruhát!” Akkor jutott eszembe: milyen jó lehet azoknak a gyerekeknek, a kiknek nem kell idegen nénik előtt hármat lépni, kezet csókolni, s megköszönni a ruhát!

## Somoskeőy.

Években külföldről hazajött, bujkálnia kellett a Thaisz Elek budapesti rendőrsége elől. És geníálisan bujkált. Vendéglőben ha volt, legalább egy perccel előbb mindig megsejtette, hogy a rendőrség érkezik. A policáj a régi Hatvani utcában volt és gyakran megesezt, hogy Somoskeőy a szomszédos Nemzeti Kaszinó utcai éttermében vacsorázott. Egyszer csak fölugrott, elsielt s a következő pillanatban betoppantak a rendőrök, de már csak hült helyét lelték. Színházban is megjelent. Mire a rendőrök megjöttek, már valamelyik más színház páholyában ült. Ott volt az arcképe minden egyes rendőrszemnél, mégse tudták megcsipni. Azt is megtette, hogy levelet írt a főkapitánynak s randevúra hívta. Kedves Elek bácsi, — írta neki, — szívesen rendelkezésére állok, ha találkoznunk akarok velem. A légyott színhely: a kerépesi utca temető bejárata. Becsületszavamat adom, hogy ott leszek holnap este nyolc órakor. De pontos legyen, mert onnan színházba kell sietnem. Vár egy szép asszonyt a páholyában s beláthatja, hogy igazi géntlerzen betartja az ilyen ítéteket. Mindig jóakaró híve, Somoskeőy Géza.

A derék Thaisz egész detektív-haddal jelent meg a temetőnél s nagy izgalommal várt ott már hét órakor. A novemberi alkony le-

szállt, nyolc óra lett, ám a furfangos Somoskeőy nem mutatkozott. Két három perccel múlva ránk magánfogat robogott arra s egy tiszteletreméltó őszszakállu ur intett k, sőt kegyesen üdvözölt is a főkapitányt. Somoskeőyre azonban hiába vártak. Tíz óra felé végre is kijelentette Thaisz Elek: — Ugy látszik, megint hecsapott a gazember, de... Engelbach kapitány hirtelen félbeszakította: Sokkal inkább, mint hittük volna. Tessék csak... Egy edulát nyújtott át: amit a földszinti szedett föl. Elegáns karton volt s a Somoskeőy névjegye, amelyen boszorkodva voltasták. Álltam a szavamat, itt voltam, személyesen hagytam itt a szavamat. Csöveghetünk volna is, de csak négy szemközt. Nem volt arról szó, hogy tanukat is hoz magával. Főképp vasbotos, revolveres tanukat. Pá, pá! Utánam, jöhet a Nemzetbe! Az öreg úr Somoskeőy volt, aki egy ismert mágnást maszkozott a színházban. Robantak utána a színházban meg is állapították, hogy egy földszinti páholyban ült, de őlester már nem tudták, hogy azonos ember volt. Sokáig hájszólták még s bőven maradt rá ideje, hogy ügyvédje útján az inkriminált csiny elvívését megállapíttassa. Már a törvényszék

Hát csak úgy tud a ti szívetek adni, gyűjteni, miértünk házalni, gazdagokat sarcolni, — ha ebben az üres, szinpadai jelenetben találja meg a jutalmát? En nem hiszlek titeket ilyenek; akkor se hinném, ha nem lennék igazán adósotok a jóságért, amelylyel a didergésemet bekötözték. Azért hagyjátok el az ünnepélyt. Osszátok ki a ruhát pompa és beszédek nélkül. Osszátok el úgy, hogy csak azok lássák, akik kapják; hiszen a szenvedésben gyönyörködni, a más megaláztatásában szórakozást találni a legnagyobb kegyetlenség.

Mikulás napjára, hitessétek el velünk, hogy vannak angyalok. S valamelyik csizmás, kalapos angyal hozza el hozzánk, a mi vackainkba a ruhát. S mi megköszönjük az angyalnak, aki az ablakunkba csempészte ezt az égi adományt s az angyal majd tolmácsolja nektek. Mondjátok meg az angyalnak az én lakás címetet is: legelő-sor 142. pince, 3. szám.

A fölruházandó gyermek.

## Fordulat a válságban.

Dönt a király. — Engedékenység Bécsben.

Távirati tudósítás.

Arad, november 9

A mai nap végre jelentős változást hozott a hónapok óta húzódó kormányválságban. Döntés még nem történt, de bizonyos, hogy rövid időn belül ez is elkövetkezik. A király ma délután újból fogadta Wekerle Sándor miniszterelnököt és miután előzőleg fontos tanácskozások voltak a király és a közös miniszterek valamint Wekerle és az osztrák miniszterek között, kijelentette a felség, hogy meghallgatja még *Andrássyt* és *Kossuthot*, azután pedig rövid néhány napon belül meghozza a döntést.

A fordulatot a bécsi körök engedékenysége hozta meg. A felség hír szerint különösen *katonai téren* kész teljesíteni a kormány kívánságait.

ez irányu beszűntető végzése is megvolt, amikor végre el tudták fogni. A régi Fortuna-épületbe szállították, ahonnan, persze hamarosan szabadon bocsátották.

Furesa, gyanut keltő viselkedését azért folytatta. Például munkás-zubonyban jelent meg az éjszakai mulatóhelyeken. Mikor kérdezték tőle, hogy mire való ez, vállát vonogatva, felelte:

— Tanulmányozom az éjszakai munkások életét.

Nyilvánvaló, hogy ez nem igaz. Később pedig mind nagyobbra nőtt gyanus voltának alapossága. Törzsvendége lett a Sip-utca és Dohány-utca sarkán levő kávéháznak. Ez Pospisilé volt, a híres akrobatái, aki az erőművészetben és kávéháztulajdonosságon kívül a betörés mesterségét is gyakorolta. Helyisége állandó tartózkodási helye volt a rovott gazembereknek, a régi Pest egy nagyarányu büntényája volt ez. És idejárt Somoskeőy is.

Mit keresett a betörők között? S amikor a híres Landauer-féle betörést követték el, a gyanu megadta rá a választ: Somoskeőy talán bűnrészes? De megint nem tudtak rábizonyítani semmit, hiábavaló volt a legszigorubb nyomozás, vallatás és vizsgálat. Azt rebesgették pedig, hogy Somoskeőy egy nemzetközi betörőbanda feje és vezére. Tényleg, valahány-

Most már a megoldás attól függ, vajjon *Kossuth* Ferenc megelégszik-e az engedményekkel és nyíltan szembe helyezkedve a Justh-párttal, kész-e a 67-es pártokkal való együttműködésre? A legközelebbi napok erre is megadják a választ.

Tudósításunk e nevezetes fordulatról itt következik:

### Tanácskozások Kossuthnál és Justhnál.

A függetlenségi pártban most a holnaputáni pártértekezletre és a pénteki képviselőházi ülésre folynak az előkészületek. Csütörtökön ugyanis *Justhék* — hír szerint — tiszta helyzetet kívánnak teremteni a pártban és a képviselőház elnöki termében Justh Gyulánál ma délelőtt folytatott tanácskozáson, amelyen számos képviselő vett részt, szintén ezzel a kérdéssel foglalkoztak. Igen nagy gondot fordítanak a beterjesztendő *határozati javaslat* megszerkesztésére, amelyben igen pontosan kívánják megállapítani álláspontjukat. Ebben a határozati javaslatban első sorban teljes határozottsággal követelik az önálló jegybanknak 1911-re való föllállítását, másrészt azonban kimondják, hogy azok, akik a párt egységét a *vasárnapi vacsora* rendezésével megbontani igyekeztek, a *pártból kizárandók*. Ebből az álláspontjukból *Justhék* nem engednek, hanem, mint azt Justh Gyula a függetlenségi pártkörben már tegnap este kijelentette, még *Kossuth* Ferencel szemben is kitartanak mellette.

*Kossuth* Ferencnél is voltak ma tanácskozások. A kereskedelmi miniszteriumban a pártnak több tagja kereste föl őt, akikkel behatóan megvitatta a helyzetet. A mérsékelték részéről minderősebben nyilvánul meg az az *óhajtság*, hogy a párt egysége megővassék.

Későbbi hírek szerint a Justh csoport elhatározta, hogy a mai körülmények között *semmi esetre sem szavaz meg indemnitást a kormánynak*.

*Kaas* Ivor báró ma levelet intézett Justh Gyulához, melyben további lelkes és kitartó munkára buzdítja.

### Fordulat Bécsben.

Bécsből táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délelőtt a Magyar Házban hosszabb ideig dolgozott *Vértessy* Gézával, az őfelsége személye körüli miniszterium államtitkárával, azután *Zichy* Aladár gróf ő felsége személye körüli miniszter látogatását fogadta, akivel tanácskozást folytatott.

Délelőtt tizenegy órakor a bankgassei Magyar Házban megjelent *Aerenthal* gróf közös külügyminiszter és látogatást tett *Wekerle*

Sándor miniszterelnöknél. Tizenkét óra előtt *Wekerle* miniszterelnök az osztrák miniszterelnökségre ment, ahol *Bienert* báró osztrák miniszterelnökkel tanácskozott.

A király ma délelőtt tíz órakor *Bienert* báró osztrák miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta. Déli fél egy órakor *Aerenthal* gróf közös külügyminiszter jelent meg kihallgatáson a király előtt. Mind a két kihallgatás *Schönbrunnban* volt. Az osztrák miniszterelnöknek és a közös külügyminiszternek audienciája a magyar kibontakozási akcióval összefüggésben álló ama kérdésekre vonatkozott, amelyek közös ügyeket érintenek. (Bud. Tud.)

Itteni informált körökben azt mondják, hogy *Wekerle*nek *Aerenthal*tal és *Bienert*tel folytatott konferenciáján *Wekerle* programjáról, vagyis a *készfizetések felvételéről* és a *katonai engedményekről* volt szó és hogy *Aerenthal* gróf és *Bienert* báró a királynál való kihallgatásuk alkalmával arról az álláspontról referáltak, melyet ők ebben a kérdésben elfogalnak.

Már ezek a tanácskozások mutatják, hogy a *mai nap igen nagyjelentőségű a hosszú kormányválságban*. Az összes mértékadó bécsi körök azon fáradsnak, hogy végre dűlőre vigyék a dolgot. Eredetileg úgy volt tervezve, hogy döntés ma semmi irányban sem történik és hogy a király mest sem fog véleményt mondani a magyar minisztertanács kibontakozási tervéről. A vasárnapi események azonban az illetékes köröket rábirták a tárgyalások gyorsítására. A makói események megmutatták, hogy a legkisebb késedelem is a legnagyobb veszedelmet vonhatja maga után. *Justh*ot olyan embernek ismerik, aki a kedvező helyzetével élni fog és tartanak attól, hogy terrorizmusával nemcsak azokat ragadja magához, akik vasárnap voltak körülötte, hanem a függetlenségi párt többi tagjait is. Tartanak továbbá attól is, hogy *Kossuth* maga, aki vasárnap a 67-es pártokkal való kooperáció hívének mutatkozott, az események hatása alatt *Justh* Gyulához csatlakozik, vagy visszavonul a *politikai élettől* és akkor az egész függetlenségi párt vezetése *Justh* kezébe kerül.

### Wekerle kihallgatása.

Ilyen előzmények után érthető érdeklődéssel néztek *Wekerle* ma délutáni újabb audienciája elé. A kihallgatás fél 2-kor kezdődött és

— Ön, úgy látszik, még nem kapta meg a visszahívó levelet! Menjén haza, a külügyminiszter átirata már ott lesz asztalán!

A kormánybiztos előtt forgott a világ. Menten ott hagyta a kiállítást. S amikor megtudta a felültetést, gyorsan otthagya Filadelfiát.

Az utolsó husz esztendő *Somoskeőy* Páris közelében töltötte „egyszerűségben”. Gyárat alapított s keleti pompájú kastélyt is rendezett be. S mind a mai napig rá nem tudtak bizonyítani egyetlen büntetést, vagy vétséget sem. Sok rendőrtisztviselő is tisztességes embernek tartja, akit csak rejtelmes élete tett volna gyanússá.

Hat évvel ezelőtt hirtelen fölbukkant Budapesten. Meglátogatta két fiát s az anyjukat, K. urnőt. Nagybátyjánál, T. kuriai bírónál lakott és három napig Szegeden is tartózkodott. A fiait végtelenül gyöngéd szeretettel övezte s azzal távozott a fővárosból, hogy az egyiket Londonba, a másikat Párisba viszi, előkelő nevelőintézetekbe.

De más oka is volt a hazajövetelének. Két gyárat akart létesíteni Budapesten és Győrött. Az erre vonatkozó tárgyalások azonban meghiúsultak és azóta nem mutatkozott *Somoskeőy* a hazájában.

szor külföldön járt, a nemzetközi rendőrség értesítette tagjait; úgy félték tőle.

Rejtelmes magaviseletének nagyon romantikus magyarázatát adták később. *Somoskeőy*be szerelmes volt egy angol miss, aki benne aféle *Rózsa* Sándort, vagy *Rinaldo* Rinaldinit látott. Utána is utazott Budapestre, úgy szerette az ő „nagy gazemberét.” És hogy a szerelmét el ne veszítse, ezért kellett úgy viselkednie, mintha valami nemzetközi betörőbanda feje lenne. *Somoskeőy* *Baron de Veésy*. (Anyja baroness volt, ezen a réven használta ezt a címet is.)

A megoldás persze egy kicsit mesészerűen hangzik, de hiszen *Somoskeőy* egész élete mesészerű. És a mesét valószínűvé az teszi, hogy utóbb, mikor a miss meghalt s vagyona egy részét reá hagyta, kalandos, furesa életmódját abbahagyta. Rendes ember lett belőle.

Természetes, amíg ez megtörtént, sok nagy szabásu kalandja volt. A leghíresebb ezek közül *filadelfiai szereplése*.

A *filadelfiai világiállításon* magyar kormánybiztosnak adta ki magát s miután bemutatták a *brazíliai császár*, *Don Pedro* nejének, karonfogva kísérte őt végig a kiállításon. Egyszerre betoppan az igazi magyar kormánybiztos, *Szentiványi*, s kérdőre vonja *Somoskeőy*t. Ez rögtön elbocsátja a császárné karját, meghajtja magát előtte, majd pedig ráfordmed a kormánybiztosra:

fél óra hosszat tartott. A miniszterelnök nyomtatékosan rámutatott az utóbbi eseményekre és kérte a felséget, vagy adja hozzájárulását a kabinet kibontakozási tervéhez, vagy mentse fel a kormányt a legrövidebb időn belül. Wekerle ajánlotta továbbá a felségnek, hogy a kinevezendő új kabinetet a képviselőház elnapolásával bizza meg.

A miniszterelnök a kihallgatás után a kabinetirodába ment. A kihallgatás eredményéről a következő félhivatalos jelentést adták ki:

Őfelsége meghallgatta Wekerle előterjesztéseit és közölte a miniszterelnökkel, hogy a döntést legközelebb meg fogja hozni. Mielőtt azonban döntene, Andrássy Gyula gróf és Kossuth Ferenc minisztereket kívánja fogadni. E kihallgatások pontos ideje még nincs megállapítva, de az audienciák már a legközelebbi napokban meg fognak történni.

A miniszterelnök ma délután 5 órakor visszautazott Budapestre és holnap közli miniszter társaival bécsi útja eredményeit.

#### A megoldás feltételei.

Ejjel jelenti fővárosi tudósítónk:

Wekerle mai kihallgatása végre odajuttatta a helyzetet, hogy a legközelebbi napok meghozzák a válság valamilyen megoldását. Wekerle ma a királynál némi előzékenységgel találkozott a magyar kivánalmakkal szemben. Különösen áll ez a katonai kérdések terén, ami azonban nem jelenti azt, hogy Wekerle kész engedelményeket hozott magával. A király hajlandónak mutatkozott arra, hogy bizonyos rég óhajtott katonai kívánásokat kész teljesíteni a véderő-törvény revíziójával egyidejűleg.

A helyzet most már a függetlenségi párttól, vagy inkább Kossuth Ferentől függ. Ha Kossuth pártjának csütörtöki értekezletén vasárnap tartott beszédének megfelelően szakít a Justh-csoporttal és szövetkezve az alkotmánypárttal és a néppárttal vállalkozik a kormányra, bizonyos másnemű engedményekkel, mint az önálló bank, akkor a válság legalább rövid időre megszűnik, Justhék ellenzékebe mennek és a kormány igyekezni fog valamiképpen rendet teremteni. Ha azonban Kossuth nem elégszik meg ezekkel az engedményekkel és a Justh-csoport mellé áll, akkor a helyzet továbbra is válságos marad, Bécs pedig más eszközökhöz fordul a megoldás végett.

Holnap minisztertanács lesz, holnapután pedig a függetlenségi pártértekezlet, melyen eldől a függetlenségi párt magatartása.

## TANÜGY.

(—) Az aradi kir. főgimnázium és állami főreáliskola Ifjúsági Segélyező-Egyesülete november hó 14 én délelőtt 11 órakor a liceum emeleti tanácskozó termében választmányi gyűlést tart, melyre a tagokat ezuton meghívja az elnökség.

(—) Az ács- és kőműves-tanoncok téli tanfolyama november hó 15-én kezdődik. Ezenél fogva felhívom a mélyen tisztelt építő iparosokat, hogy tanulóikat addig okvetlenül irassák be a tanonc iskolába. A difteritisz-járvány miatt ugyan — bizonytalan ideig a tanonccoktatás is szünetel, de azért a tanonccokat november 15-ig be kell iratni, annyival is inkább, hogy a tanonccoktatás annak idején zavartalanul megkezdődhessék. A tanoncciskolai oktatás megkezdését az újságokban és hirdetések útján közöl-

jük. Az ács- és kőműves-tanoncok beiratása november hó 10, 11, 12-én és 13-án délután 5 órakor, valamint november hó 14 én vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Kazinczy-utcai polgári fiúiskolában. A beíratásra minden tanonc köteles elhozni utolsó évi tanoncciskolai bizonyítványát, vagy ha még tanoncciskolába nem járt, a mindennapi iskoláról szóló utolsó bizonyítványát. A beíratáskor 4 korona 20 fillér tandíj fizetendő. Bizonyítvány és tandíj fizetés nélkül senki sem vétetik fel. Reinhart Gyula bizottsági elnök.

## Meghalt Gyulai Pál.

1826—1909.

\*

Szomorú eseménye van Magyarországnak irodalmi és tudományos világának: Gyulai Pál, a magyar tudományos egyetem volt tanára, a Magy. Tud. Akadémia igazgatósági tagja, főrendiházi tag, ma délután Budapesten meghalt.

Az irodalomtörténeti tanszéket töltötte be az ősz tudós és író az egyetemen. Annak idejében 1876-ban Toldy Ferenc örökét vette át Gyulai Pál és több generáció növekedett föl az ő vezetése alatt. Minden ember melegséggel és hálaérzettel gondol vissza arra az oktatásra és szellemi vezetésre, amelyben tőle részesült. Nem elégedett meg a tananyag egyszerű magyarázatával és száraz előadásával, hanem meleg, benső kontaktust tudott teremteni maga és tanítványai közt. Szigorúságával, hajthatatlanságával szinte ellentétesnek látszott az a nagy rokonszenv és melegség, amely közte és tanítványai közt támadt. Az ő tanszéke körül gyülekeztek össze azok, akiket az irodalom eszményei vonzottak, akiknek írói ambíciói voltak s nem egy szereplő egyénisége van az irodalomnak, aki az ő tantermében szerezte legértékesebb ismeretait.

A míg a harcok sorában állt, sisakkal, vértel, felszerelve a küzdelem minden fegyverével, sokszoros és sokirányú megámadtatások érték. Tagadhatatlan, hogy e támadásokat a legtöbb esetben ő involválta, azokra az alkalmat szinte keresve-kereste és ugyyszólván szándékosan előidézte. Bizonyos körök épen e tulajdonsága miatt nevezték el népszerűtlenség-hajhásznak. Természetes, hogy ilyen körülmények között a támadások vehemenciája és éle Gyulai Pál személye ellen irányult és a kiméletlenség fegyverét gyakran alkalmazták ellene és voltak, akik örültek is megámadtatásának.

Azonban akkor, amikor örök álmra hunyta le szeméit, e szempontok elenyésznek és minden elfogulatlan bíráltnak el kell ősmernie, hogy a költészetben, de kivált a magyar kritikában igen előkelő helyet foglalt el. Munkássága, küzdelme, a szépért és igazért való harc nyomokat fog hagyni az irodalomban s a nemzeti fejlődés történetében. Képviselte ő a bíráltnak a hajthatatlan, törhetlen és alkuvást nem ismerő elemet. Nem nézett jobbra-balra; nem tekintett mellékkörülményekre, hanem mindig a dologra, a tárgyra nézett azzal az elszántsággal, amely félelmet nem ismer. Ezért is volt ő évtizedekig a legfélelmetesebb kritikus, aki éles bonckésével kiméletlenül vagdosta az irodalomnak különösen fiatal hajtásait. Közismert volt a napilapok iránt való ellenszenv, amely miatt sok gunyban is volt része.

(Betegsége és halála.)

Gyulai Pál már évek óta visszavonultan élt Budapesten Sándor-utca 13. szám alatt lévő lakásán. Az utóbbi hónapokban teljesen elgyöngülten feküdt és ugyyszólván minden nap várták a halálát. Néhány héttel ezelőtt halála híre el is terjedt. Akkor már szinte öntudatlan

állapotban volt s ma délután egy órakor eszenderült. Halála híre csak későn délután terjedt el s mindenfelé mély részvétet keltett.

Ejjel még ezt jelentik:

Gyulai Pál betegeskedése ez év áprilisában kezdődött. Tüdőgyulladásba esett, melyet azonban szívós természete legyőzött, úgy, hogy nyoma se látszott rajta a súlyos betegségnek. Nyáron ismert apró ruganyos lépéseivel gyakran látták sétálni kedvenc üdülőhelyén, a Margitszigeten. A nyár egy részét leányfalusi nyaralójában töltötte és onnan még küldözgetett cikkeket a Budapesti Szemléhez, amelyben még nemrég az újabb költői irány ellen irt kritikát. Az ősz elején meghült, de a hülést néhány nap alatt ismét kiheverte. Az aggkori gyengeség azonban ekkor már egy és más jelben mutatkozni kezdett. Látóképessége kissé elhomályosult, munkaképessége csökkent. A dologba hamar belefáradt; kora délután lefeküdt és reggelig folyton aludt.

A veterán író mindedig nem panaszkodott. Leánya, Fodor Dánielné született Gyulai Aranka naponként meglátogatta, de neki és gazdasszonyának csak néha szólt bajáról. Hétfőn este vált állapota igen súlyossá. Kedden kora hajnalban felébredt és rosszultról, szédülésről panaszkodott. Azután újból elaludt. 11 óra felé megjelentek nála Farkas dr. és Székács dr. orvostanárak, akik megállapították, hogy az agg költő utolsó óráit éli. Néhány perc múlva felébredt és éhségről panaszkodott. Levest, kevés kenyert és tokaji bort adtak enni neki. Az evés kimerítette, hamar elaludt, hogy többé fel se ébredjen. Leánya karjaiban minden fájdalom nélkül kiszendvedt.

Temetése csütörtökön délután lesz. A Tudományos Akadémia rendezi.

(Életrajza.)

Született 1826-ban Kolozsvárott. Mint serdülő ifju már özvegy édesanyját segítette magántanítói keresményéből, mely foglalkozása mellett még az „Erdélyi Híradó”-ba is dolgozott. 1844—46-ban írta meg Erdély irodalomtörténetét, továbbá a nyelvbéli purizmusról és a párbajról disszertáló munkáit, melyekért pályadíjakat nyert el. 1846-ban írta első beszélyét: a „Férj és nő”-t, mely a „Pesti Divatlap”-ban jelent meg, 1847-ben pedig az „Unio”-ban közölte „Aranycsináló”-t. 1847-ben a költészet tanára lett a ref. kollégiumban, 1848-ban az Erdélyi Híradó munkatársa, a szabadságharc alatt az Unio mellett leikésen agitált és Mentovichsal és Szász Károlylyal együtt alkalmi verseket adtak ki „Nemzeti színek” címen, majd Teleki Domokos gróf titkára lett Budapesten és intenzív irodalmi működésbe kezdett. 1851-ben megjelent „Vén színész” című novellájával nagy hatást ért el, több folyóirat munkatársa lett és 1853-ban Pakh Alberttel a „Szépirodalmi Lapok”-at szerkesztette. Ugyanez időben mint mentor, Nádasdy Tamás gróffal Francia- és Németországba utazott. 1858-ban Kolozsvárott kollégiumi tanár, ugyancsak 1858-ban az Akadémia levelező, 1860-ban a Kisfaludy társaság rendes tagja lett. 1862-ben Arany János mellett a „Szépirodalmi Figyelő” segéd-szerkesztője volt Budapesten, 1864-ben a színi képezde dramaturgiai tanára lett. Ez idő alatt számos irodalmi műve jelent meg. 1867-ben az Akadémia rendes tagjává választották, 1870-ben ennek nyelv és szépirodalmi osztályán titkár lett, 1873-ban a Kisfaludy-társaság alelnökévé választották és ez időben bizta meg őt az Akadémia a „Budapesti Szemle” és az „Olcso Könyvtár” szerkesztésével. 1876-ban Toldy Ferenc után annak magyar irodalmi tanszékére lépett és 1902. aug. 25-én vonult nyugalomba. 1879-ben a Kisfaludy-társaság elnökévé választotta, mely tisztról 1899. október 9-én köszönt le; 1883-ban az Akadémia igazgatósági tagja lett, 1895-ben ünnepelték ötvenéves írói jubileumát és ez alkalommal arany serleggel ajándékozták meg, melyet Gyulai a Kisfaludy-társaságnak adományozott; jubileuma alkalmával ő Felsőfőltől a Szent István-rend kiske-

resztjét kapta. — Főrendiházi taggá történt ki-nevezetése után nyomban a főrendiház jegyző-jévé választották és mint főrendiházi jegyző 1896 ig fungált; tisztségétől a főrendiház kö-szönetnyilvánítása mellett vált meg.

Gyulai Pál 1858-ban nősült. Felesége Szendrey Mária, Szendrey Juliának, Petőfi re-jének huga.

Neje 1866-ban, a kolera járvány idején halt meg.

Leánya: Fodor Dánielné szül. Gyulai Aranka.

Egyetlen fia, Gyulai Kálmán, már meghalt.

## A szabadkai hünpör.

### Orvosszakértők — a vádlottakról.

Távirati tudósítás.

Arad, november 9.

A szabadkai tárgyalás ma megint egy kis szenzációval kezdődött. Amikor ugyanis az esküdtek bevonultak a tárgyalóterembe, csodálkozva látták, hogy a helyük tele volt téglator-melékkel, kőporral, piszokkal. Két nádszéket a törmelék egészen áttört. Amint felnéztek, lát-ták, hogy egy négyzetméternyi területen a pla-fonon egy lyuk tátong. A nyílás pedig ujjnyi szakadásokkal volt körülvéve.

Ahogy beléptek, hirtelen vissza is hőköltek.

— Szent Isten, ez meg már micsoda? — kérdezte az egyik, aki titokban keresztet vetett magára.

A publikum és a bíróság is bevonult nem-sokára. Mindnyájan szakértő szemmel nézték a tátongó űrt, amely újabb veszedelemmel fenyegette a tárgyalóteremben levőket. Az esküdtek egy gomolyba verődve, ijedt gesztusok kíséretében beszéltek arról az eshetőségről, ha történetesen nem éjjel, hanem tárgyalás közben nappal történik a vakolatomlás.

Az egyik esküdt, amint Salánky elnök belépett, azonnal fel is szólalt ilyenképen:

— Nagyságos elnök ur! Mi addig, míg teljesen rendbe nem hozzák a fölöttünk levő plafonrészt és amig illetékes helyről megnyugtató választ nem kapunk arra nézve, hogy bátran ülhetünk vissza a helyünkre, addig mi nem látjuk el a tisztünket.

Salánky elnök erre rövid időre elhalasz-totta a tárgyalást és sürgősen odahívatta Váry Gyula városi főmérnököt, aki alaposan meg-vizsgálván a menyzetet, nyomban intézkedett, hogy a plafont rendbehozzák. Tíz órakor mun-kások vonultak be a tárgyalóterembe és csak fél tizenkét órakor kezdték meg a tárgyalást.

— Tizenhárman vagyunk — jegyezte meg az egyik esküdt, már ez maga szerencsétlen szám.

Az esküdtek azután nagy figyelemmel hallgatták az orvosszakértőket, akik a vádlot-tak elmebeli állapotáról tettek érdekes észre-vételeket.

A tárgyaláson a védők és az egyik bíró között izgatott incidens is támadt.

A mai tárgyalásról ezt jelenti tudósítónk:

(Mariska háziasszonya)

Az első tanu Rónai Józsefné, Mariska volt háziasszonya, aki igen bőbeszédű vallomást tesz. Még Szabadkáról, a Haverdák házából ismeri Mariskát. Jánossyt onnan ismeri, hogy Mariskával együtt később pála lakott. Elmondja, hogy Haverdáké megharagudott leányára azért, mert veje, Jarmatzky megbukott az ügyvédi vizsgán és leánya ennek dacára sem akarta elhagyni. Nagy bőbeszédűséggel ismerteti Ma-riska pesti életét és azt mondja, hogy mikor Mariska Budapesten urától elváltan szegény-

ségbe jutott, könyörgött anyjának, vegye vissza, hazamegy akár cselédnek is. Anyja azt felelte: „Nekem nincs helyem, nem kell ilyen puccos cseléd. Mehetsz.”

Tudja azt, hogy Jánossy öngyilkos akart lenni, el is olvasta erre vonatkozó levelét, ar-ról azonban nem tud, hogy Mariska azt mondta volna Jánossynak:

— Ha öngyilkos akar lenni, löjje inkább le az anyámat.

Elébe tartják a rendőrségnél tett vallo-mását, amelyben elismerte, hogy hallotta ezt a kijelentést Mariskától. A tanu most azt mondja, hogy bizonyosan tévesen vette fel a rendőrség a vallomást, mert a budapesti rendőrség any-nyira téved, hogy öt is napokon át Bercsényi Józsefné néven kereste, összetévesztvén az utca nevet az ő nevével.

Felolvassák még Rónainénak, Jánossy és Haverda Mariska volt háziasszonyának levelét, melyet a büntett elkövetése után Dengl Alaj-osnének, Mariska negyénéjének írt. Abban jelzi, hogy nyomra vezetni a hatóságot, ha meg-kapja a kitűzött jutalmat. Másik levelében azt írja, hogy „már szeretném látni azt az izt, a pénzikémet.”

Bródy Ernő dr. (Rónainéhoz): Micsoda érdeke volt magának a büntett felderítése körül?

Tanu: A legrégebb ismerőse voltam a családnak.

Felolvassák Rónainénak Mariskához írt levelét.

Bródy Ernő dr.: Hát a nagybácsihoz írt levelet nem olvassák fel?

Elnök: Ne tessék gunyolni a bíróság in-tézkedését.

Lengyel Zoltán dr.: Ne tessék azért hara-gudni, mert a vád tanuja a védelem álláspont-ját igazolja. (Rónainéhoz:) Tud-e valamit az öreg Haverdánéről?

Rónainé: Nem lehet azt úgy futában el-mondani. Egyszer a pályaudvaron Mariska le-térdelt előtte és bocsanatát kérte, de Haverdáné elkergette.

— Pasztulj el a kölyköddel együtt — mondotta Mariskának.

Tanu elmondja, hogy Denglné sokat ér-deklődött Mariska életmódja iránt és külö-nösen arra volt kíváncsi, hogy mi rosszat csinál.

Az ügyész ellenzi a tanu megesketését. A védők hangostatják, hogy bár Rónainé a vád tanuja, mindazonáltal mégis kívánják a meg-hiteltetést. A bíróság Rónainét nem esketi meg.

(Jánossy beszámíthatósága.)

A szakértők meghallgatása következik. Először Jánossy elmeállapotáról hallgatják meg a két törvényszéki orvost.

Bartha Antal dr.: Jánossy idegrendszeré-ben talált elváltozásokon kívül más szervi bajt nem állapít meg. Jánossy családjában két ön-gyilkos volt. *Elatében a nyomor és a szerelem játszottak főszerepet.* Szerinte Jánossy *épelmejű, de idegrendszerre meg van támadva.* Mikor tetét elkövette, *akarata korlátozva volt.* Nagyon gyenge szervezetű, évek óta csök-kenő idegerővel. Idegessége különleges és su-lyos és abban nyilvánul, hogy idejei a benyo-másokat helytelenül dolgozzák fel. Akaratának megnyilvánulásánál határozottan korlátozt és pedig annál inkább, minél nagyobb dolgokkal áll szemben.

Elnök: Hogyan értelmezi szakértő ur azt, hogy Jánossy visszavonta vallomását?

Bartha dr.: Álláspontom igazolására.

Elnök: Mondhat Jánossy igazat?

Bartha: Hogy igazat beszél-e vagy se, azt a bíróság van hivatva megállapítani.

Elnök: Jánossy idegessége talán ott vég-ződik, ahol az örültség kezdődik?

Bartha dr.: Erre a kérdésre így nem vá-laszolhatok, de megmaradok annál, hogy ideg-bajos és akaratában korlátozt.

Vályi Dezső dr. törvényszéki orvos véle-ménye szerint Jánossy már gyermekkorában gyenge szervezetű volt. *Terhelt családból*

való. Műveltsége hiányos és inkább kávéhá-zakban, ujságokból merített, mint komoly ta-nulásból. Egyedüli ereje jó beszédképessége. Erdekből házasodott, de azután összejött Ma-riskával és ennek hatása alá került. Anyagi gondok bántották és ennek betetőzéseül meg-jelent a versenytárs? Ekkor valami nagyot akart tenni, hogy megszerettesse magát. Nem elmebajos, de határozottan korlátozt az akarata.

Elnök: Elmezavarát meg lehet állapítani?

— Elméje nem beteg, de elmeállapota nem is rendes. Nincsen ellenálló képessége.

Elnök: Tehát mi a határozott véleménye orvos urnak?

— Nem elmebajos, de akaratának nem ura.

Hajós Lajos dr. ellenőrző szakértő, egye-temi magántanár a következő véleményt mondja:

Jánossyt a főtárgyaláson figyelte meg és beszélt is vele. Jánossy ifjúsága a terhelt-ség jelét mutatja. A szülői ház kegyetlensége már is eltéríti szellemét a következetes fejlődéstől. Az iskolából erkölcsi okok miatt zárták ki. Erkölcsileg és minden tekintetben magára van hagyatva. Előbb pénzügyőr akart lenni, azután színész. Itt képzelőtehetségének első beteges jele mutatkozik. Hazug lelki világa van. Há-zasságának sem szerelem volt alapja, tehát csalódással kellett, hogy végződjék, mert az egyik fél természetellenes szelleme ellentétben volt a másik egészséges szellemével. Az egy-szerű falusi asszony nem elégíti ki. A főváros-aljas gyönyörei csábítják a képzelet hamis em-berét, akit a káprázat akaratától megfosztva magával ragad. Jánossy terheltten született és terheltsege folyton növekedik.

Elnök: Ép elméjű?

Hajós dr.: Jánossy szellemileg fogyatékos, de nem elmebeteg.

Ügyész: Képes akaratának szabad kifeje-zésére?

Hajós dr.: Teljesen képtelen.

Az elnök ekkor a tárgyalás folytatását dél-utánra halasztotta.

(Mariska elmeállapota.)

A délutáni tárgyaláson a szakértők Ha-verda Mariskának elmeállapotáról tesznek je-lentést. Először Bartha dr. mond véleményt.

Elnök: A vádlott elmezavarban vagy ön-tudatlanságban szenved?

Bartha dr.: Nem.

Elnök: Nagy mértékben volt-e korlá-tozva?

— Igen.

Balogh bíró: Honnan tudja a nemi ter-heltséget megállapítani?

Bartha dr.: Ugy vélem, a körülmények-ből. Nem voltam jelen. (Óriási derűtség.)

Balogh bíró: Meg tudná-e mondani, hogy Haverda Mariska erotikus hajlamokból vagy női ösztönből szőtt-e viszonyt?

Lengyel Zoltán dr.: Ilyen kérdéseket csak a tanács tehet fel.

Balogh bíró: Engem ne leckéztessen!

Lengyel Zoltán: Ilyen kifejezést bíró-szájából még nem hallottam. (Nagy zaj.)

A védők felugranak helyükből, Lengyel dr. elhagyja a termet.

Elnök kéri Balogh bírót, ne zavarja a szakértőt.

Vályi Dezső dr.: Azt hiszi, hogy Mariska szabad akarata nagy mértékben korlátozva van.

Hajós Lajos dr. egyetemi tanár ellenőrző szakértő mond ezután véleményt Mariska elme-beli állapotáról. Kifejti, hogy Haverda Mariska atyai és anyai nagyatya elmebajban haltak meg, a vádlott nő egyik testvére pedig degenerált és elzüllötten él Szabadkán. A vádlott szülei nem

mutattak Mariskának példás házi életet. Az anya kifürkészhetlen okból betegesen gyűlölte leányát. Haverda Mariska a pénz értékét nem ismeri a szakértő véleménye szerint. Mariska gyermeki értelmiségű, akaratában nagy mértékben korlátolt, de *nem szenved hisztériában.*

Hajós dr. ezután Vojtha elnevelési állapotára nézve akar véleményt nyilvánítani, de Vojtha közbeszól:

— Felesleges. *En épelméjű vagyok.*

Lengyel dr. védő kéri Vojtha elnevelési állapotának megvizsgálását mellőzni.

A törvényszék mellőzi Vojtha orvosi megvizsgálását.

(Mag egyszer az éjjeli ügyész.)

Az elnök ezután felolvassa a szegedi kir. főügyészség átiratát, amely szerint megállapítást nyert, hogy Winckler királyi ügyész öt alkalommal volt Haverda Mariska cellájában. És pedig háromszor fogházór kíséretében, két ízben pedig nyitott ajtó mellett. A vizsgálat megállapította azt is, hogy Jánossyt az ügyész Mariska kihallgatásakor tényleg elbujtatta a szekrénybe, de csak 8 nappal a beismerő vallomás megtétele után.

Az elnök ezután felhívja a vádlottakat, hogy a felolvasott átiratra nézve tegyék meg észrevételeiket.

Jánossy: *En kérem a Mariskáról és Vojtháról szóló levelet felolvasni, amelyet az ügyész ur vallomáson előtt felolvasott nekem, mert az hamisított volt.*

Haverda Mariska: *Winckler ügyész mindég egyedül jött hozzám és bent maradt cellámban éjjel 11 órától reggeli 4 óráig. Az ügyész ilyenkor az ágyam szélére ült.*

Vojtha: *Hozzám is mindég egyedül jött az ügyész és „édes Tonesikám”-nak szólított, mert azt akarta, hogy valljak.*

(Indítvány az elnapolásról.)

Papp ügyész indítványozza, hogy a bíróság napolja el a tárgyalást, a vádlottakat szállítsassák Budapestre és elmeállapotukat vizsgáltsassák meg az Igazságügyi Orvosi Tanácsosul.

A védők ellenzik az ügyész indítványát, de Lengyel dr. védő kéri, hogy amennyiben a bíróság mégis helyt adna az indítványnak, Vojthát bocsássák szabadlábon, mert az elmeállapotának megvizsgálására nincs szükség.

A bíróság hosszas tanácskozás után elutasítja az ügyész indítványát.

Az elnök ezután a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja és felhívja az ügyészt, hogy az esküdtökhöz intézendő kérdésekre nézve tegyen előterjesztést.

(Az ügyész javaslata.)

Papp Sándor királyi ügyész mindhárom vádlottra nézve egy egy főkérdés feltevését indítványozza. A kérdések szövege így szól:

Jánossyra nézve:

Bűnös-e Jánossy Aladár abban, hogy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal, a körülmények gondos mérlegelésével megölte, igen, vagy nem?

Haverda Mariskára nézve:

Bűnös-e Haverda Mariska abban, hogy ebben az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságban mint bűnsegéd részt vett, igen, vagy nem?

Vojthára nézve:

Bűnös-e Vojtha Antal abban, hogy ebben az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságban mint bűnsegéd részt vett, igen, vagy nem?

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap reggel 9 órára halasztja el, amikor a védők fogják a kérdésekre nézve megtenni előterjesztéseiket.

## IRODALOM ÉS MŰVESZET.

### A színház műsora:

Szerda: Buridán számara, bohózat. Bemutató előadás. (C bérlet.)

Csütörtök: Buridán számara, bohózat. (A bérlet.)

Péntek: Troubadour, opera. (B bérlet.)

Szombat: Svihákok, operett. (C bérlet.)

\* A „Holnap” Ady-estélye f. hó 11-én, csütörtökön d. u. 5 és fél órakor lesz a „Fehér Kereszt” szálló dísztermében. A műsor a következő: 1. Megnyitó beszéd, tartja Marton Manó. 2. Emőd Tamás verseket olvas föl A „Holnap” költőitől. 3. Manojlovitch Theodor esztétikai tanulmánya, mely „A Holnap” lényegével és törekvéseivel foglalkozik. 4. Dutka Ákos versei. 5. Franyó Zoltán aradi remiszenciákat olvas föl „Leányok, versek, utak, én és ez a város” címen. 6. Ady Endre felolvassa néhány régebbi és legújabb versét és 7. Reinitz Béla dr. elénekli Ady Endre verseihez írt melódiáit a saját zongorakíséretével. A felolvasásra jegyek előre válthatók Ingusz I. és fia könyvkereskedésében.

\* A filharmoniai hangversenyek bérléte kitűnően sikerült. Eddig 80 bérlő jelentkezett, kik körülbelül 150 helyet béreltek ki, mind a négy hangversenyre. A bérlet hirdetés szép eredménye bizonyosága annak, hogy városunk társadalmának minden rétege szívesen pártolja azt a nagy kultur-munkát, amit a filharmonikusok művészi becsü zenekari hangversenyekkel végeznek. Minthogy bérlők még mindég jelentkeznek, ajánlatosnak látszik a november 14-iki első hangversenyre a jegyeket — jó helyek biztosítása végett — mielőbb megvásárolni Scherhag H. és fia cégnél (Minorita palota), hol a bérlet dolgában is adnak felvilágosítást.

\* Troubadour. Verdi híres operája, a Troubadour kerül színre pénteken. Az opera főszerepeit az olasz művészek éneklék.

\* Sauer Emil Aradon. Sauer Emil, a világhírű zongoraművész december 5-én tartja busu hangversenyét Aradon. A nagy művész utolsó fellépte iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg, úgy, hogy az elsőrendű jegyekből alig kapni még néhányat. Előjegyzéseket még elfogad Weisz Leó hangverseny-rendező cég. Telefon 230.

\* Buridán számara A hét műsorának érdekessége a Buridán számara című vigjáték, melynek premiéré holnap este lesz az aradi színházban. A főszerepeket Novák Irén, H. Harmath Józsa, Zalay Margit, Szendrey, Delli, Várnay és Ditrői játsszák. A darabot maga Szendrey rendezi. Csütörtökön megismétlik ezt a pompás francia vigjátékot.

\* Hercegnő és rabszolganő. Ózori szerelmi dráma játszódik le a néző előtt. A zsidó királyság fénykorában szerelmével ajándékoz meg egy féfit egy várbeli hercegnő, a kegyenc azonban egy rabszolganőbe szerelmes. A hercegnő tudomást szerez az idillekről és börtönbe veti a szerelmeseket. A szerelmesek azonban még a börtönben is összekerülnek, kivájják a börtön falát és a nő átmege a férfi cellájába. Eppen kétségbeesett helyzetüket beszél meg, mikor nyikorog a zár. Csak annyi idejük van, hogy a rabszolganő elrejtőzik, már is nyílik az ajtó és hosszú lepelbe burkoltan belép a hercegnő. Igéző szépségével vissza akarja hódítani szerelmét, ez azonban hajtáta hata, sőt int imádottjának, akivel együtt földreperik a hercegnőt, száját betömik, megkötözik, a hercegnő leplét magára teríti a rabnő és a börtönőr mélységes bókjai között szöknek a folyó parijára, ott bárkába szállnak és elhajóznak; az üldözők már hiába keresik a boldog szökevényeket. Az Uránia új műsorának ez a legfényesebb látványossága, melynek kiállítása is megérdemli a legnagyobb érdeklődést. 791

## A szabad szerelem és az aradi törvényszék

### Válpöri aktákból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9

Az akták pajzánul mosolyogtak az előadó bíró kezében, amikor a száraz, sablonos ügyek referálása után elővette a Sch. K. aradi lakos, kereskedelmi alkalmazott válóperére vonatkozó iratokat. De nemcsak az irások voltak ilyen jókedvűek, a bíró ajkán is széles mosoly húzódott végig, amint ismertetni kezdte az ügyet. Köhécselt egyet-kettőt és hozzáfogott elmesélni Sch. K. szörnyűséges panaszát, amit fiatal felesége ellen tett a törvény embereinél.

Sch. K. előadta válókeresetében, hogy másfél évvel ezelőtt nősült meg Aradon, még pedig a legtisztább szerelemből, minden anyagi érdek kizárásával.

— A szerelem kölcsönös volt — írja Sch. K. panaszában, — ezt hangsúlyoznom kell, mert a mai világban, ahol mindenki és mindent csak érdekből tesz, ez ritkán fordul elő. Jogos volt tehát a reményem, hogy ha pénz, anyagi előny és jólét nem is háramlik majd reám házasságomból, de boldog leszek szerelmemmel, mert az csak engem szeret, ajkai csak nekem nyílnak, öt idegen férfi még nem érintette. Kell-e, tekintetes királyi törvényszék, a családi tüzhely melegéhez, a házaselet boldogságához ennél felemelőbb tudat.

És mégis ezen a ponton kellett a legkeserűbb csalódást találnom mindjárt a házaselet első napja után. Ki kell mondanom, tekintetes királyi törvényszék, bármily nehezemre esik is, hogy az a nő, aki nem hozott házamhoz vagyont és akitől mást mint érintetlen becsületet nem várhattam, akit oltárképemül választottam, — megcsalt engem még mielőtt feleségül vettem volna.

Mikor kérdőre vontam, cinikusan beismert mindent, még csak meg sem kísérelte, hogy állításaim ellenkezőjéről meggyőzzön. El lehet képzelni, tekintetes királyi törvényszék, hogy e felfedezés, amely összes illuziómat szétrombolta, milyen leverő hatást gyakorolt reám. Természetes, hogy az ilyen nővel való együttélés lehetetlenné vált, elhagytam a feleségemet és most tisztelettel kérem a tekintetes kir. törvényszéket: méltóztassék a közöttünk létrejött házasságot nőm vétkességéből felbontani.

Az előadó bíró ezután ismertette a pör során felmerült bizonyítékokat. Elmondotta, hogy Sch. K. felesége az eljárás folyamán a bíróság előtt is elismerte a férje által felsorolt súlyos sérelem igaz voltát.

Az aradi királyi törvényszék nem honorálta a férj panaszát, azt az ici-pici kis hibát nem találta olyan súlyosnak, amelyért el kellene egymástól választani a feleket és Sch. K.-t elutasította keresetével. Habár való és igaz, — mondja a bíróság az ítélet indokolásában, — amit a felperes férj panasz tárgyává tesz, ez se a házasság érvénytelenségének kimondására, se a házasság felbontására önálló jogalapul nem szolgálhat, mert a felhozott körülmény a házasság céljainak megfelelő életközösség folytatását ki nem zárja.

Minthogy pedig felperes férj a bontásra irányuló kérelmére nézve egyéb bontó okot nem hozott fel, az a körülmény pedig, hogy a házasság a bontást kérő félre nézve milyen mértékben van feldulva, csak másodsorban, vagyis az esetre vehető figyelembe, ha a bontó ok bizonyított, Sch. K.-t el kellett keresetével utasítani.

## Százötvenezer koronás család.

### Az áldiplomata üzemel.

Távirati tudósítás.

Arad, november 9

Nagyarányu, szokatlan körülményeinél fogva is rendkívül érdekes család derült most ki Kassán. Egy ottani nagykereskedő két éven át százötvenezer koronát csalt ki egy tapasztalatlan duggazdag fiatalembertől, akit az öröksége felétől fosztott meg a ravasz szélhámos. A család körülményei emlékeztetnek a híres Strasznow üzemleire. A kassai kereskedő is diplomatának adta ki magát és ennek segítségével sikerült a nagy összeget kicsalni.

A furcsa dolog részletei ezek:

Két évvel ezelőtt meghalt Girsig Miksa földbirtokos, aki háromezer koronányi vagyont fiára, a 22 éves Girsig Gáborra hagyta. Girsigék szomszédságában lakott Funk József kereskedő, aki elhatározta, hogy a szép örökséget megdézsmálja. A fiuval ügyesen jóbaráti viszonyt kezdett és egyszerre a következőképpen leplezte le önmagát a naiv fiatal ember előtt:

— Nem hallgathatom el tovább, hogy nekem fontos diplomáciai megbízatásom van. Engem legközelebb konzullá neveznek ki jó szolgálataim ellenében, amelyeket a császári udvarnak tettem. Tudja meg, hogy Bécsben működik egy titkos politikai bank, amelynek részvényese Ferenc József, Vilmos császár és Eduárd angol király. Ez a bank, amelyet én egész Felső magyarországon titokban képviselek, arra alakult, hogy nagy összegekkel a világvárosok borszejn játszósszék. Az uralkodók révén a bank megtudja mindig jó előre, hogy milyen fontos külpolitikai változások lesznek és hogy milyen hatása lesz ezeknek az egyes borszejn. A változott helyzetek szerint játszanak azután a tőzsdéken és természetesen mindig nyernek.

A fiu álmélkodva halgatta ezt a nagy leplezést. Funk gyorsan folytatta:

— Én azt akarom, hogy maga nagyon gazdag ember legyen és ezért kérem, adjon nekem pénzt, s hatalmazzon föl arra, hogy a titkos politikai bank részvényeiből önnek is vásároljak.

A fiu kész örömmel adott ötvenezer koronát a nagy befolyású férfinak, aki folyton hitgette őt. Azt mondta, hogy a pénz már is nagy hasznot hajtott, de azt letétként őrzik egyelőre, amíg fél millióra föl nem szaporodik.

Ismét kért a fiutól 30 ezer koronát és az adott is. A 80 ezer koronáról Funk szabályszerű nyugtát adott kétfejű sasos pecséttel ellátva. Azt mondta, hogy a pénzt Mörk tábornok, hadtestparancsnok útján juttatta a politikai bankhoz.

Hogy nagy befolyásának látszatát még inkább megerősítse, Funk egyszer felutazott Bécsbe. Elutazása előtt ezt mondta Girsignek:

— Most nagy tanácskozás lesz a Burgban a király elnöklésével. Ha akar, maga is fölutazhatik velem Bécsbe.

A fiu elutazott Funkkal. A Bristol-szállóban vettek lakást és ott Funk aranyszegélyű lakáruhába öltözött, kocsibaült és Girsig szemeláttára behajtott a Burgba, de egy másik kapun újra kijött.

— A tanácskozás rövid volt, nagytentésű határozatokat hoztunk. A részvényesnek 33%-ot fogunk fizetni.

Girsig boldog volt és örömmel utazott

vissza Kassára. A pumpolás így tartott egész mostanáig. Különböző címeken 300 ezer koronát csalt ki Funk a szerencsétlen ifjutól. A napokban ismét 10 ezer koronát kért, de Girsig rosszat sejtve, megtagadta ezt és csalással vádolta a kereskedőt.

— Bevallok mindent, — mondta Funk — és töredelmesen leleplezte a fiu előtt önmagát.

A becsapott Girsig Funk gazdag rokonságához fordult és kártérítést kért. A rokonok tebelgyodottak vélték Funkot és egy orvos szakvéleménye alapján ma szanatóriumba szállították.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Döntés a Kertész—Szelle-ügyben.** Emlékeztet, hogy az idén júliusban Szelle József aradi ügyvéd följelentést adott egykori csődtömeggondnoka, Kertész Miksa dr. aradi ügyvéd ellen különféle vádakkal illetve Kertészt. Azóta a kir. ügyészség folyton tanulmányozta a csődiratokat és vizsgálat tárgyává tette Szelle vádjait. Az előnyomozatot most fejezték be s Szelle remélte, hogy az ügyészség a nyomozás után vádiratot készít Kertész ellen. Ez azonban nem történt meg. Miután az ügyészség a vizsgálat során meggyőződött Szelle vádjainak alaptalanságáról, ma meghozta határozatát, amelylyel elutasította Szelle összes följelentéseit, illetőleg a vád képviselőjét nem vállalja. A határozat nyolc ivre terjed alaposindokolásával.

§ **Sulkovszky Ida hercegnő gondnokság alatt.** Annakidején megirtuk, hogy az aradi törvényszék Sulkovszky Ida hercegnőt anyja, idős Sulkovszky Ida hercegnő kérelmére gondnokság alá helyezte. Miután a törvényszék határozatát az érdekeltek a törvényes határidőn belül nem felelbezték meg, az ítélet jogerőre emelkedett.

§ **Uztorával vádolt lelkész.** Budugán Miklós bruszturi görög keleti lelkész neve többször előfordult már lapunk törvényszéki rovatában. Emlékeztet még az a monstre uzsora pör, a melyet az aradi ügyészség indított Budugán lelkész ellen hetven rendbeli uzsora vétséggel és többrendbeli bünpártolással vádolva a lelkipásztort. A törvényszék, mint annak idején megirtuk, a nagyszámu tanukra való tekintettel a helyszínen tartotta meg a főtárgyalást és a papot nagyobb pénzbüntetésre ítélte. A tárgyalás folyamán újabb vádak merültek fel a lelkész ellen, úgy, hogy az aradi ügyészség kénytelen volt most Budugán Miklós ellen uzsora miatt újabb vádat emelni.

§ **Megtámadott aradi huszárok.** A nyár folyamán történt, hogy három aradi közhuszárt az ujaradi nid közelében megtámadott egy iparos legény. A huszárok a szigmondházi Csa logovits féle korezmából jöttek hazafelé egy átmulatott éjszaka után. Velük volt két aradi cselédleány is. A hid közelében három iparoslegénnyel találkoztak, akik közül egyik, egy Kiss Mihály nevű belekötött a leányokba. A huszárok egyike kardot rántott, mire Kiss revolvért vett elő és háromszor a huszárok közé lött. A lövések szerencsére nem találtak. Ekkor egy másik huszár, Hornyák Miklós is kibuzta a kardját, de mielőtt ártalmatlanná tehetné volna a lövöldöz embert, még egy lövés dördült el és a legény Leiffer Abrahám közhuszárt mellén találta és súlyosan megsebesítette. Az ügyészség szándékos emberölés kísérletének büntette miatt vádat emelt Kiss ellen és ma tárgyalta ezt a bűnpört az aradi törvényszék esküdtbírósa. A bizonyítási eljárás befejeztével az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság Kiss Mihályt nyolc hónapi börtönre ítélte.

## A Hitelbank — alaptőke nélkül?

### Beadvány az aradi törvényszékhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 9.

Megirtuk annak idején, hogy az aradi Hitelbank takarékpénztár részvénytársaság a Szántó—Ujházy-féle manipulációk kiderülése után elhatározta, hogy alaptőkéjét százezer koronáról — tizezer koronára szállítja le. Az intézet ezután kérte a törvényszéket, hogy vegye tudomásul a részvényeknek száz koronáról 10 koronára való leszállítását.

A törvényszék a kereskedelmi törvény 209. § a alapján a kérelem ügyében mára tüzte ki a tárgyalást, amelyre hirdetmény útján a hitelezőket is megidézte. A tárgyalás előtt egyik részvényes, Mihucza Szavu mikalakai gör. keleti tanító ügyvédje, Veliciu Romulusz dr. útján beadványt intézett a törvényszékhez, amelyben kétségbe vonja azt, hogy a bank aktiv. Mihucza arra kéri a bíróságot, hogy mielőtt a kért lebélyezést megengedné, törvényszéki könyvszakértők útján állapíttassa meg, hogy a Hitelbank, amikor közgyűlésén az alaptőke leszállítását kimondotta: *aktiv, vagy passzív volt e?* Képviselek-e akkor a részvények 10 korona értéket, vagy egy fillért sem.

A könyvszakértők vizsgálata annak idején megállapította, hogy 1908. december 31-én 26 ezer koronakonstatálható veszteség volt. Ugyanekkor a társaság ezer részvénye közül 736 társaságban volt s a tulajdonképeni részvénytőke 26400 koronát tett ki. A társaságnak tehát nem maradt annyi alaptőkéje, hogy azt 10 ezer koronára leszállíthassa.

A mai tárgyaláson a Hitelbank képviselőiben Wittich Sándor vezérigazgató jelent meg, aki csatolta a hírlap-példányokat, melylyel igazolta, hogy a mai tárgyalásra szóló idézést közzé tette.

Az eljáró Heller Mór dr. törvényszéki bírósági közölte a vezérigazgatóval Mihucza Szavu beadványát, amelyben Mihucza arra való tekintettel, hogy nyilvános számadásra kötelezett intézetről van szó, a könyvszakértőket a bank költségére kérte kirendelni.

Wittich Sándor előadta, hogy ő ugyan laikus a kérdésben, de azt hiszi, ilyen kérelemmel nem részvényes, hanem csak hitelező léphetne fel. A részvényesnek a közgyűlésen módjában lett volna felszólalni, esetleg megtámadni a közgyűlés határozatát, de most, amikor a *tiszteletes alapon való működés lehetőségét megvalósítva* látja, Mihucza beadványa figyelembe nem vehető. Az intézet — mondotta Wittich — igen sok megtámadtatásnak volt kitéve, csakis rosszakarói azok, a kik tönkretakarják tenni, holott a bank képes magát fenntartani, mert tényleg nem passzív, hanem aktiv.

Veliciu dr. kérte a bíróságot, hogy amennyiben az intézet költségére nem rendelék el a könyvek megvizsgálását, a törvényszék az iratokat tegye át az ügyészséghez, tekintettel arra, hogy büncselekmény foroghat fenn és ez esetben a szakértői költségeket a bűnügyi alaphól fedezzék.

A bíróság a kérelem felett később fog határozni.

## MULATSÁGOK.

(=) A zádorlaci uritársaság e hó 6-án a zádorlaci önkéntes tűzoltó egyesület felszerelési alapja javára sikerült táncmulatságot rendezett, az ujonan épült báró Nopcsa Elekné uradalmi vendéglő helyiségében.

Megjelentek: Asszonyok: Bakin Mihályné, Burger Ferencné, Grünwald Odönné, Korih Jánosné, Schäffer Istvánné. — Leányok: Bakin Mariska, Berthram Lujza, Burger Rózeika, Erberstein Paula, Eisele Giza, Grünwald Mariska, Hammerak Ilonka, Hemmer Éva, Jäger Katalin, Kovács Boriska, Morschl Matild, Wolfart Katalin, Wellis Klára.

## Amiről beszélnek.

### Az új nevelőnő.

Alkalom szüli a tolvajt. A nagyságos ur felrándul Pestre, zsebre vágja a jegygyűrű alakjában jelenlevő férji kötelességérzetet és elindul — vadászatra. Felajzott ijjal vár a vadász fegyverére büszke vadat. A dunaparti korzón kedvező a felhajtás. Egy szempárral villámlik össze az ő szemének tüzes sugára s rövidesen elegáns gummitalpas röpi a nagyságos urat, — aki mint vidéki bankdirektor mutatkozik be — egyik előkelő fővárosi étterem diszkrét homályosságú szeparejába, ahol vadat, halat s mi jó falat, talál a pincér had.

A hosszasan tartó vacsora kellő alkalom a megismerkedésre. Ez úgy történik, hogy a nagyságos ur hallgat, illetve hallgatja, amit bájos asztaltársa hazudik... Mert ez ilyenkor szokás. A nőkben meg van a hajlam a csalásra és azt hiszik, hogy sokkal érdekesebbek, ha valósággal egy könyvtárnyi regényt mondanak el. Oly megfigyelhető részleteket tudnak az életükből leadni, hogy egy romantikus író fantáziájának is dicséretére válnék. A nagyságos urnak ebben is szerencséje volt. Az ő hölgye nem hazudott. Egész őszintén elmondotta, hogy állás nélküli nevelőnő és ennek bizonyosságául felmutatott egy levelet, amelyet néhány nappal ezelőtt közzé tett apróhirdetésére kapott feleletül — *Aradról*. Három nap múlva kell elfoglaltatnia az állását egy előkelő aradi családnál, hogy aunk két leánygyermekénél, mint az erény öre és a francia nyelv tanítóője szerepeljen. Ebben semmi különös nincs. Csak a nagyságos ur érezte magát furesán a levél olvastakor. Mert ezt a barátságos irást tudniillik épen az ő felesége írta alá. Homályosan emlékezett, hogy a nagyságos asszony új nevelőnőt keres, de ő az ilyen ügyekbe nem szokott beleavatkozni, legfeljebb a bevégzett tényeket veszi tudomásul. Más gondjai voltak, semhogy a nevelőnő változásokkal foglalkozhatott volna.

Most azonban úgy ugrott fel az asztal mellől, mintha skorpió csipte volna meg.

— Elvagyok veszve — gondolta magában, ha ez a hölgy megjelenik a háznál. Aztán meg mint gondos családapa nem engedhetem meg, hogy leányom erényeire egy ilyen dáma ügyeljen, aki erényességéről éppen most állítja ki a kitűnő bizonyítványt? Mit tegyek?

— Nagysád, szólott hirtelen, — ravasz elhatározással — bevallom magának őszintén, én aradi vagyok és ismerem azt a hölgyet, aki önt nevelőnőül akceptálta. A világ minden kincséért el ne foglalja azt az állást. Két hét múlva úgy is ott hagyná a házat, mert az az urinó egy emberévő ópa, egy fősvény furia. Egy év alatt legalább tíz nevelőnőt küldött el. Lássá, én sajnálnám magát és inkább egy nagyobb összeggel kárpótolom, hogy nyugodtan más állás után nézhessen.

A kisasszony szörnyen megijedt és áldotta a sorsát, hogy az aradi nagyságos urral hozta össze, aki megóvta őt a sárkány barlangjától. Köszönettel dugta ridiküljébe a felajánlott összeget és vígan töltötte az éjszakát a jólelkű lovagja védőszárnyai alatt, aki megszerette volna önmagát csokolni a kitűnően sikerült trükkért.

Tegnapelőtt délelben, amikor a nagyságos ur hazajött ebédre, jelentette a felesége, hogy új nevelőnő érkezett a házhoz, aki épen átöltözik és az ebédnél meg fog jelenni.

Elegánsan öltözött kisasszony lépett be. Hogyne, hiszen futotta abból az összegből, melyet az elsüllyedni készülő nagyságos ur adott neki Budapesten egy előkelő étterem diszkrét világítású szeparejében. Eljött Aradra a nagyságos ur figyelmezte-

tése dacára. Azt gondolta magában: próba szerencse. Mikor megérkeztek belépett a szobába és a falon megpillantotta a nagyságos ur olajbafestett arcképét, tisztába volt a helyzettel és — maradt.

## A megszökött butorszállító.

Ujabb részletek Tauszky üzelmeiről.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, november 9.

Alig van ember Budapesten, aki néhai Tauszky Miksát ne ismerte volna. Ő volt az, aki valamikor egy kis tárgoncával állott, mint sok más hordár, az utcákon, halálakor pedig már egy óriási kocsiparkkal a főváros legelső és legnagyobb butorszállítója volt.

Néhai Tauszky Miksa emellett közmondásosan ügyes és élelmes ember volt, akit szerettek mindenütt és jó tréfáiról híres volt.

Vele történt meg az itt következő eset is:

Amikor 17 év előtt Wekerlét először nevezték ki miniszterelnöknek, elsőül Tauszky Miksa jelentkezett nála, aki szívélyes ismeretségben állott a kegyelmes urral még abból az időből, amikor a fiatal Wekerle jogász volt és Tauszkyval, a hordárjával küldözgette a szerelmes leveleit.

— Micsoda, maga Tauszky már butorszállító lett, mondhatom, hogy igazán sokra vitte, — mondta vállveregetve a főminiszter.

— No-no, — szólt ugyancsak vállveregetve Tauszky, — a kegyelmes ur se panaszkodhatik éppen.

Most a Tauszky-név abból az alkalomból, hogy fia, Lipót, tömérdek családok és sikkasztások miatt megszökött, ismét aktuális lett és az ő esete szomorúan cáfolja meg azt a közmondást, hogy az alma nem esik messze a fájától. Mert Tauszky Lipót tékozló és könnyelmű volt már kiskora óta, ugyanarra, hogy apja még életében kénytelen volt egyetlen fiát Amerikába száműzni.

A fiu apja halála után hazajött, de mert édesapja virágzó üzletét nem neki Lagyta, hanem leányának. — e miatt Tauszky Lipót anyja ellen pereket kezdett, ami miatt azután a család végleg kizárta őt és vele évek óta nem érintkezett.

Tauszky Lipót — hogy a közönséget megtévessze — Tauszky Miksa Fia hasonhangzású cég alatt csakhamar szintén butorszállítóüzletet nyitott, hogy anyjával szemben konkurráljon. Gazdagon megházasodott, elvett egy nálánál 20 évvel idősebb asszonyt és azután élt nagy lábon, villát épített, szeretőket és fogatot tartott.

És most Amerikába vitorlázik, gondoskodván előzőleg arról, hogy szökése előtt még a Lónyai-utcai házáat is pénzzé tegye és eladja potom áron a nála őrizetben volt összes butorokat is, hogy így ne kellessen neki Amerikában újra — mint hét év előtt — vendéglői tányérmosogatással keresni kenyerét.

Tauszky Lipót elutazása előtt szakállt növesztett; új trükk, hogy személyleírásában benne legyen, hogy szakállas, holott ezt a szakállt bármely hamburgi borbély öt perc alatt leborotválja. A szegény becsapott hitelezők is megjárták, amikor a Tauszky Lipót szakállára hiteleztek.

### AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetésosztály — 151

## HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 19-én az időjárás: hűvösebb, elvélve csapadék.

— A polgármester Budapesten. Az ujarad-nagykikindai vasut végrehajtó bizottsága holnap fontos ülést tart, amelyre a vasut igazgatósága táviratilag kérte Varjassy Lajos polgármesternek, mint Arad képviselőjének megjelenését. A polgármester reggel Budapestre utazott.

— Jogászegylet Aradon. Az elméleti jogtudomány ápolására és a jogirodalom intenzív művelésének céljából az aradi ügyvédi kamara választmánya tegnap tartott ülésében nagy jelentőségű határozatot hozott. Kimondotta a választmány, hogy mozgalmat indít jogászegylet alakítása iránt, amelynek tagjaiul ügyvédeket, bírákat és jogi kvalifikációval bíró közigazgatási tisztviselőket óhajt megnyerni. Párecz Béla dr. kamarai alelnök elnöklésével bizottságot küldött ki a választmány, melyet az előmunkálatok megtételével bizott meg. A bizottság tagjai: Schütz Henrik dr., Szalay Károly dr., Priegl István dr. és Tolnay János dr. Itt említjük meg, hogy a választmány Szalay Károly dokornak kamarai ügyészszé történt megválasztásával megüresedett választmányi póttagsági helyre Fischer Jenő dr.-t hívta be.

— Zsitvay utódja. A király az igazságügy-minisztérium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztésére Stipl Károly dr.-t, a kecskeméti törvényszék elnökét a budapesti büntető törvényszék elnökévé kinevezte.

— Aradiak a pénzügyintézetek nyugdíjgyesületében. A Pénzügyintézetek Országos Nyugdíjgyesülete vasárnap tartotta alakuló közgyűlését. Az alakuló gyűlésen az intézet választmányi tagjai sorába választották: Ottenberg Tivadart, az Aradi Első Takarékpénztár vezérigazgatóját, Fodor Gyulát, az Aradmegyei Takarékpénztár igazgató-helyettesét és Dusbaba Vilmost, az Aradi Ipar- és Népbank békéscsabai fiókjának titkárát. A nyugdíjintézet ügyvezető-igazgatójává Radó Bélát választották meg. Radó, aki a biztosító körök ismert szakférfia, aradi származású ember; fia néhai Rósenberg Lipót, az aradi izraelita hitközség főjegyzőjének.

— Steinheilné bünpöre. Párisból táviratozzák: Ma az esküdtszék kihallgatta azt az ékszerészt, aki Steinheilnének ékszereket szokott eladni s ugyszólván házi ékszerésze volt. Ez azt vallotta, hogy a gyilkosság után az urnó több ékszert adott át neki átolvastás céljából. Ezekről az ékszerekről Steinheilné a rendőrségen azt mondta, hogy a rablógyilkosok elrabolták tőle s ezzel félre akarta vezetni a nyomozó hatóságot. — A gyilkosság után, — mondta az ékszerész — a segédemmel elmentem Steinheilnéhez. Amikor ő a segédemet megpillantotta, ezt kiáltotta: „ez a gyilkos.“ Amikor az elnök megkérdezte a vádlottat, mit szól ehhez, azt felelte: „Hagyjanak már engem békében.“ — Holnap folytatják a tárgyalást.

— Házasság. Bányász Henrik tanárjelölt és fodrázmester tegnap kötött házasságot Steigerwald Böske kisasszonnyal, Steigerwald Alajos ipartestületi elnök szép leányával.

Róth Hugó dr. ügyvéd ma kötött házasságot Kronstein Olgával, Kronstein Vilmos dr. orvos művelt és kedves leányával.

— Városi képviselőválasztási mozgalmak. A vasárnap megajándék városi képviselőválasztásokra erősen készülődik a II. és III-ik kerületek választó polgársága. Esténként különböző helyeken tartanak a kerületek vezető férfiai összejöveteleket, hogy a választókat a jelöltek melletti kitartásra buzdítsák. A II. kerületben különösen lelkes a hangulat a függetlenségi párt hivatalos jelöltjei, *Lakatos Ottó* és *Schvarcz Zsigmond* mellett. Ma este igen sok választó jött össze értekezletre a főcsoport-utcai *Dönnaveil*-vendéglőben a hol a II. kerületi függetlenségi párt elnöke, *Viezer Lajos* is megjelent, aki a párthűsége figyelmeztetve a választókat, kérte, hogy most mint egy ember álljanak a párt jelöltjei mellé és segítsék imponzans győzelemmé a választást. Előnk szavakkal ecsetelte a jelöltek érdemeit és rátermettségét. A mint a hallgatóság hangulatából látja — ugymond — nemcsak a maguk, de a kerületi választók egész tömegének a meggyőződéséről tesznek tanúságot azzal a tetszésnyilvánítással, melylyel a jelöltek ajánlatát fogadják.

A III. kerületben, mint megirtuk, a polgárság egyik része *Lits Antal* hírlapírót jelölte. A jelölés megtörtént a választó polgárság igen szimpatikusan fogadta és *Lits* megválasztása érdekében erős mozgalom keletkezett. A *Lits* párt a hét minden estéjén tart értekezleteket és összejöveteleket a *Mókashoz*, a hétvezérhez címzett és a *Schliffart* vendéglőben.

Itt említjük meg, hogy a *Kossuth-asztaltársaság* választási bizottsága holnap, szerdán este a 888 vendéglőben értekezletet tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja *Nagy Kálmán* elnök.

— *Berényi Gedő* aranymiséje. Az aradi minorita rendház nosztora, *Berényi Gedeon* volt rendfőnök e hó 21-én fogja ünnepelni pappá szenteltetésének ötven éves jubileumát. A jubiléus főpap a múlt század hatvanas és hetvenes éveiben az aradi minorita főgimnáziumban volt tanár s Arad mai vezető férfiai csaknem mind tanítványai voltak. Később mint rendfőnök is Aradon székelt, utabban pedig 1903. óta itt él nyugalomban. Az aranymisés főpapot rendtársai és nagyszámu tisztelői a félszázados jubileum alkalmából nagy ovációkba készülnek résztesíteni.

— *Leégett színház*. *Madridból* jelentik: Óriási tűz pusztította el tegnap a *Zarzuela*-színházat, a madridi társaság legkedveltebb színházat. Az épület délig teljesen elhamvadt, ámbar a tüzoltóság és a katonaság óriási erőfeszítést vitt véghez. A portás felesége és öt gyermeke a harmadik emelétről az utcára ugrottak. Az asszony súlyos, a gyermekek könnyebb sebesülést szenvedtek. 11 tüzoltó veszedelmes égési sebeket kapott, igen sok ember könnyebben megsérült. Azt hiszik, hogy a tűz eldobott gyufától ered. A kár egy millió pазtára rug. Háromszáz színész és műszaki alkalmazott munka nélkül maradt.

— *Katona tragédiák*. Fővárosi tudósítónk jelenti: A 11. tábori tüzérezred Hungária-uti kaszárnyájában öngyilkos lett *László Matyás* közlegény állítólag azért, mert feljebbvalói rosszul bántak vele. A napokban egy másik katona is öngyilkos lett a fővárosban. *Veszli Ernő* 24 éves iparost különösen ez *Mayer* nevű szakaszvezető ütötte, amiért egy riportra akart jelentkezni. Ekkor az altiszt megfenyegette és ezért *Veszli* agyonlőtte magát. Szombaton főbelötte magát egy *Spaszinák János* nevű hadnagy is, aki eszméletlenül fekszik a 16-os helyőrség kórházban. A hadnagy ellen *Veszli Ernő* öngyilkossága miatt vizsgálatot indítottak és mert ennek során terhelő adatok bizonyultak rá, öngyilkos akart lenni.

— *Előléptetések az aradi üzletvezetőség területén*. A Máv. aradi üzletvezetőségének területén novemberben még a következő előléptetések történtek:

A B. táblázat 6. fizetési csoport 2. fokozatába: *Zsemlye János*, *Komáromi Albert*, *Bácskai József*, *Nagy Imre* kalauzok főkalauzokká. A B. táblázat 8. fizetési csoport 2. fokozatába: *Simon Géza*, *Bogdán Aurél*, *Bányai György*, *Dugovich Pál*, *Kajári Gábor*, *Mikolai Lajos* áll. felvigyázók áll. előjárókká. A B. táblázat 12-ik fizetési csoport 3-ik fizetési fokozatába: *Benedek Ilona* II. o. kezelőné I. o. kezelőnévé. A B. táblázat 4. fizetési csoport 1-ső fizetési fokozatára szerint: *Lizár József*, *Fekete Sándor József*, *Bradi Ábrahám*, *Babál László*, *Tóth István*, *Lengyel József János*, *Kontrasztin József*, *Horváth Károly*, *Szücs Lajos*, *Deák László*, *Vander Venne János*, *Kondor Béla* Károly segédmozdonyvezetők mozdonyvezetőkké. A B. táblázat 13-ik fizetési csoport 1-ső fokozatába: *Müller Anna*, *Vimmert Paula*, *Tiszay Vilma*, *Kainrath Mariska* havidíjas kezelőnők II. o. kezelőnökké.

— *Letartóztatott herceg*. *Péter várról* táviratozzák: *Dolgorucki* herceget és kedvesét *Lugában* letartóztatták. A herceg egész sereg okmányosálást követett el és azonkívül egy igen kéteshírű emberrel nyilvános házat tartott.

— *Törbe csalt keraskedő*. *Zágrábról* jelentik: *Nagy feltűnést* kelt *Defour Iván* fake-reskedő titokzatos eltűnése. *Defour* október 20-án *Lemberg*-ből azt az értesítést kapta, hogy *Galiciában* nagy erdőség olesón eladó. A következő napon már táviratban hívták, hogy jöjjön és hozzon magával foglalót. *Defour* egy nagyobb összeggel elutazott és azóta semmi hír sem jött róla családjához. *Atyja Lembergbe* utazott és csak annyit tudott meg, hogy a kereskedő ott egy szállodában megszállt, de pár nap múlva eltűnt. A nyomozásnak eddig semmi eredménye nincs és azt hiszik, hogy *Defour* gonosztevőknek esett áldozatul.

— *Az aradi tizenhárom vértanu vesztőhelyének* megváltására utabban beérkezett adományok: Eddig befolyt 49.869 korona 72 fillér, *Kormos Adolf* Zam 5 korona, *Beled község* 10 korona, *Murakeresztúr község* 10 korona 20 fillér, *Ribapatoná* 5 korona, *Szeged szabad királyi város* 500 korona, *Csató József* ref. lelkes nevelő, *Garany* 6 korona, *Zippe János* állami tanító, *Tolvadia* 14 korona 80 fillér, *Borsod vármegye* 465 korona 9 fillér, *Jarbaky Gyula* leányfőiskolai tanár *Salmecbánya* 4 korona, *Nyitra vármegye* 200 korona, *Perjámosi ipartestület* 33 korona 80 fillér, *Diosviszló község* 25 korona, *Iszka község*, *Padoc község*, *Iván Ernő* Iszka, *Fülpfalva*, *Rosztoka község* 2—2 korona, *Csuzs község* *Baranya vármegye* 50 korona, *Krasso-Szörény vármegye* 199 korona 60 fillér, *Gyudi körjegyzőség* 3 korona 40 fillér, *Simonyfalva község* 10 korona, *Mezőörs község* *Győrmege* 20 korona, *Kajár község* *Győrmege* 10 korona, *Kispés község* *Győrmege* 5 korona, *Aradi Rákóczi-társaság* tagjai: *Müller Károly* 150 korona, *Maistrovits János* 75 korona, *Zabor Andor* 37 korona 50 fillér, *Több tag* 37 korona 50 fillér, *Felsőszálláspataki állami elemi iskola* gyűjtése 4 korona. Összesen: 51.760 korona 61 fillér.

— *Kereskedők és a mértékhitelítés*. Helyettes helyről figyelmeztetik az aradi kereskedőket és mindazokat, akik a közforgalomban mértékeket és mérőeszközöket használnak, hogy a kijelölt hitelítési napokon mérlegeikkel és mérőeszközökkel az aradi mértékhitelítő hivatalban (*Szent István utca*) az időszakos hitelítések megértése céljából pontosan és mulhatatlanul jelenjenek meg, mert mindazok, kik mérlegeiket e hitelítési eljárás alá nem bocsátották, a folyó év decemberén től 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesznek sújtandók. A mértékhitelítési hivatalnak személyzetéhez képest olyan nagy elfoglaltsága van, hogy a kijelölt napokon kívül a hitelítés nem biztosítható olyan felek részére, kik a rájuk eső terminust elmulasztották. A már közhírré tett hitelítési sorrend a mértékhitelítési hivatalban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

— *Szervező bizottsági ülés*. A városi tisztviselői fizetések rendezésének tervezetét *Kilényi János* főszámvevő és *Figus Albert* számvevő átdolgozzák és a szervező bizottság ülésén elhangzott felszólalások és megadott irányelvek szerint készült el. A szervező bizottság holnap délután tart ülést, hogy az átdolgozott tervezetet javaslattal ellátva a közgyűlésre előkészítsék.

— *Névmagyarosítás*. *Springer Andor* kun-ágotai illetőségű aradi lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel *Székely-re* magyarosította.

— *A vásárhelyi takarékpénztár ügye*. A következő levél közlésére kértek föl bennünket: Az Aradi Közlöny tekintetes szerkesztőségének, Aradon. A folyó évi október hó 8-án, lapjának 231-ik számában „Vizsgálat a Hódmezővásárhelyi Nagytakarékpénztár ellen” c. megjelent cikkére vonatkozólag tisztelettel értesítem, hogy a cikkben foglaltak nem felelnek meg a valódi tényállásnak, mert a jelzett takarékpénztár a Károlyi grófi birtok eladását, illetőleg parcellázását a gróf által közjegyzőileg kiállított okirat alapján szabályszerűen és jogosan eszközölte, hiba csupán az, hogy a vonatkozó közjegyzői okirat kiállításától számított 8 napon belül az illetékes kir. adóhivatalnál illeték kiszabás végett bemutatva nem lett. Szegeden, 1909. évi november hó 7 én. *Borosy*.

— *Jótekonyság*. A *Vojtek és Weisz-cég* az üzletében elhelyezett persely szelvénye után 9-99 K-t adományozott az Aradi Kereskedők Köre Erzsébet-segítő alapjának. Az adományért ez uton is köszönetet mond *Tedeschi Viktor* elnök.

— *Születések, halálozások és házasságok*. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 9-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságokat kötöttek: *Született*: *Schveffer Kálmán* dohánybevéltő hiv. szolgának *Erzsébet* nevű leánya, *Beke István* földmívelési napszámosnak *István* nevű fia, *Petrisor József* napszámosnak *Julianna* nevű leánya, *Miklós Ádám* kömüves segédnek *Ilona* nevű leánya, *Ruttkey Ágoston* postaszolgának *Károly* nevű fia, *Tass Miklós* fodrásznak *Iren* nevű leánya. *Meghalt*: özv. *Halasi Györgyné* 55 éves magánzónó, *Lisafeld Ferdinándné* 23 éves napszámos neje, *Halász Györgyné* 60 éves magánzónó. *Házasságot kötött*: *Korponai István* pintér *Trencsényi Borbálával*.

— *Kossak eszsz. és kir. udv. és kamara fényképész műterm.* *Weitzer János* utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— *Perzsa szőnyegraktáramat* a *Neuman-palotában* *Széchenyi-utcai* oldalon megnyitottam. Szives pártfogást kérek. Tisztelettel *Schvarcz Zsigmond*. 3811

— *Kobrak cipők* legjobbak a világon! Csak *Lányi Marcellnál* a színházzal szemben, *Atzél Péter-utca* 1. kaphatók. 3881

— *Felhívjuk az uriközösség* figyelmét *Hirsch Antal* uri szabó műtermére, *Andrássy-tér* 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetőek be. 3632

— *Francia likőrök* legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál*. 377

## VÁROS ÉS MEGYE

A novemberi városi közgyűlés sorrendjének főbb pontjai: A szervező bizottság jelentése a tisztviselők és alkalmazottaknak fizetésrendezése tárgyában. A tanács bemutatja a hármas bizottság által letárgyalt 1910. évi közkölségelőirányzatokat. A pénzügyi bizottság jelentése a közpénztárakban elhelyezett pénzek gyümölcsöző kezelése tárgyában. A tanács előterjesztése az állami adók után teljesítendő községi adó elő- és leírása iránt. A tanács előterjeszté *Mülek Lajos* dr., *Vannay Gyula* és *Figus Albert* törvényhatósági bizottsági tagok indítványát az új épületekre adandó községi adómentességek módosítása tárgyában. A tiszti ügyész jelentése özv. *Brunhuber Kálmán* által tett 400 koronás alapítvány tárgyában. A tanács jelentése a népénekesekről alkotott szabályrendelet módosítása tárgyában. A gépüzemi igazgató betérjeszté az autobusz üzem 1910. évi költségelőirányzatát. Többeknek kérelme az autobusz bérletjegyeknek fenn-tartása iránt. A tanács betérjeszté a szalmagyárral



megkötött adásvételi szerződést jóváhagyás végett. A tanács betérjeszti a magyar automobil részvénytársasággal az átengedett terület iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. A tanács betérjeszti a Martini Mátyással a Petőfi csárda bérlete iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.

## TARKASÁGOK.

✱

(Gyulai Pál) majdnem félszázadon át magyarázta a magyar ifjuságnak az egyetemen nemzeti irodalmunk kincseit. A magyar irodalom történeti előadásait óriási hallgatóság hallgatta és mint tanárra, jellemző, hogy nála majdnem mindenki kollokvált. Az öreg ur vajszívű ember volt, aki csak *kitűnőt* adott és a sok szegény filozofternek igen nagy szüksége volt Gyulai kitűnőjére.

A tandíjmentesség függött ettől az osztályzatától. Litografált jegyzeteket készített az ő igazgatása alatt álló modern filológiai szeminárium szeniorja az előadásokról. És az óriási előadási teremben könnyű volt a jól olvasható jegyzetből — kitűnőre kollokválni.

Nem zavarta kérdésekkel a felelőt. Az előadott félelvi anyag egy részéből feladta a kérdést és a hallgató elmondta, — illetve elolvasta a feleletet. Jóformán oda som hallgatott a vizsgázóra. Minok is? Kollokvium pénzt ért és ő soha senki érdekeit nem bántotta. A tanári vizsgákon ugyis eléje került még néhányszor a jelölt.

Kedvenc költőjéről, Arany Jánosról, a „külfőről” kellett felelnie a hallgatónak. A jegyzetek nyomán gyönyörűen sorolta fel, milyen versformákat használt a nagy költő. Mind elmondotta, de a hexameterről megfeledezett.

— Nem ismeri uraságod a Nagyidai cigányokat? — kérde az egész hallgatóság meglepetésre Gyulai. Milyen versmértékben van írva?

— Hexameterekben — sugják jobbról balról.

— Hexameterekben — vágja ki nagy büszkén, Gyulai közbeszólása által zavarba ejtett hallgató.

Gyulai észrevette, hogy a vizsgázó nem igen tudja mi az a hexameter, így szólt hát hozzá:

— Mondjon uraságod egy magyar hexameter sort.

Az ifju izzad, izeg mozog, majd segítségért tekint jobbra-balra és végül meghallva a mentő sort, nagy hangosan deklamálja:

„Bószke magyar vagyok én, keleten nőtt tűrszűke fámnak.”

— Hallik, — jegyzi meg Gyulai szelid mosolylyal, amire a zsufolt terem falai a hallgatóság óriási hahotáját verték vissza.

A jelölt tudniillik — mármárosi magyar volt.

(Jó vivó, rossz költő.) Gyulai Pál kritikai kiméleltsége közismert volt. Ez a kiméleltsége fiatal éveiben gyakran személyi harcba csapott át. Egyik költővel, aki azóta meghalt, párba is volt s Gyulai megsebesült. Az ellenfelelek kibékültek, de mikor ellenfele jobbát nyújtotta feléje, Gyulai Pál így szólt:

— Jól tudsz vivni, barátom de rossz verseket irsz.

(Az elmés Mariska.) A mai szabadkai tárgyaláson történt, hogy Sziklay Jenő, a szabadkai szintársulat komikusa, amikor Haverda Ma-

riskát kikisérték a teremből, odaszólt a szép asszonynak:

— Csókolom a kezét!

Haverda Mariska csodálkozva nézett a színészre, majd megkérdezte:

— Honnan ismer maga engem?

— Innen a tárgyalóteremből, — felelte a komikus.

Mariska elmosolyodva mondta:

— Mondhatom, hogy szép kis ismeretség!

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) A katolikus kör megnyitása. Az aradi autonóm katolikus kör ünnepélyes megnyitása e hó 14 én, vasárnap d. e. lesz nagy ünnepek között. A kör rendező bizottsága állandóan munkában van s mindent megtesz, hogy az ünnepély minél fényesebb legyen. A megnyitó beszédet Csernoch János dr. esanádi püspök fogja tartani, aki erre az alkalomra Aradra érkezik. Ugyancsak a megyés püspök fogja tartani a megnyitást megelőző ünnepi misét is vasárnap délelőtt 10 órakor a minoriták templomában. Az ünnepség az ipartestületi székház nagytermében fog lefolyni, este pedig társas vacsora lesz a Millenium külön termében. A megnyitó ünnepség részletes programját a meghívóval a napokban küldi szét a rendezőség.

(\*) Felolvasó estélyek. Az Oktáregyesület által az elmúlt évben megkezdett felolvasó estélyeket ez évben az újonnan megalakult Katolikus-kör fogja tovább folytatni. Az estélyek, mint tavaly is, az ipartestületi palota nagytermében, minden hét keddjén egészen a karácsonyi ünnepkéig fognak megtartatni. Az első ilyen estély e hó 16 án, a jövő kedden este lesz, amelyen Fischer Colbrie Agoston dr. kassai püspök fog előadást tartani. A következő előadásokat Szentiványi Károly prépost, Máty Engelbert főigazgató, Takács Menyhért jászói prépost, Glattfelder Gyula egyet. tanár, Vass József székesfehérvári tanár és más országos nevű szónokok és előadók fogják tartani.

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, szíveskedjenek azokat kiadóhivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Szíveskedjenek községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Szíveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénzügyintézetek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelo nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

## GAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

### Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, nov. 9.

A gazdaközönség egy a vetések ez idő szerinti állásával, mint a jelenlegi időjárással teljesen megelégedett és a legszebb reményekkel tekint a jövő elé. Ha a vetések teelése is olyan jó lesz, mint a milyen kedvező eddig az ősz volt, úgy az 1910. évi gazdasági év eredménye az ideit jóval felülmúlja.

A kedvező kilátás, a megfelelő időjárás eladásra készíti azokat, akiknek még kisebb-

nagyobb mennyiségű gabonájuk van eladó és ez az oka, hogy a mai piac oly látogatott volt.

A mai piacon eladásra került:

2000 mm. buza 14:10—14:40

800 mm. tengeri 5:50—5:60

Felemlítésre méltó, hogy mintegy 1200 mm. káposzta hozatott be, mely á 5 kor. métermázsánként kelt el.

Rozs 9:20—9:30

Zab 7:10—7:20

Árpa 6:70—6:80

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 9.

Amerika ¼ el olcsóbb. Kínát, vételkedv korlátozt, 5 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként szamitva:

	Dell zárlat	3 óral zárlat
Tengeri 1910. májusra	6.79—6.80	6.79—6.80
Buza 1910. áprili sra	4.08—4.09	4.06—4.07
Zab 1910. áprili-ra	7.63—7.64	7.62—7.63
Rozs 1910. áprili-ra	10.24—10.25	10.23—10.24
Buza 1910. októ erre	11.70—11.71	11.73—11.74
Buza 1910. májusra	13.92—13.93	13.92—13.93

Zárul 5 órakor.

Utótőzsde üzlettelen.

### A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 9.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj ... ..	13.45—13.50
76 " " " " " " " " " "	13.50—13.60
77 " " " " " " " " " "	13.60—13.65
78 " " " " " " " " " "	13.70—14.80

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj... ..	13.40—13.45
Rozs uj... ..	9.05—9.10
Árpa uj ... ..	6.30—6.40
Zab uj ... ..	6.80—6.85
Tengeri régi ... ..	5.35—5.40

### Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — filléris; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — filléris; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 146—48 filléris; fiatal közép páronként 251—300 kilogrammig terjedő súlyban 146—148 filléris; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—150 filléris.

Sertésletszám: november hó 5. napján volt 23150 darab, november 6. napján felhagyott 400 darab, nov. 6. napján elszállított 93 darab, november 8. napjára maradt készletben: 23357 darab. A hizott sertés üzlet irányzata változatlan.

### IDEGENEK ARADON.

— November 9. —

Fehér Kereszt szálloda. Balog Miksa ügyvéd-jelölt Budapest. — Weisz Dávid utazó Bécs. — Kiss Jakab kereskedő Budapest. — Komlós Hugó utazó Budapest. — Biró László utazó Budapest. — Stern Zsigmond kereskedő Makó. — Gut Árpád mérnök Budapest. — László Mór utazó Budapest. — Horacsik István pincér Nagyvárad. — Weizer Jakab fakereskedő Munkács. — Nagy István molnárság Torontálvásárhely. — Bene József vendéglős M.-Pécska. — Horváth Hermina üvegfuvo neje Bécs. — Kohn Gyula utazó Bécs. — Fuchs Tódor utazó Budapest. — Hönig Lajos utazó Budapest. — Kovács István utazó Budapest. — Berger Adolf utazó Budapest. — Weisz Lajos utazó Budapest. — Hirschmann Lipót építész Bécs. — Kovács Ferenc utazó Budapest. — Halle Sándor utazó Budapest. — Miskolczy Ignác kereskedő Budapest. — Rosenfeld Ignác utazó Budapest. — Fekete Lajos utazó Budapest. —

## Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok!

Helyi telefon 635.

Vidéki telefon 435.

**Weisz és Benjamin**

kézimunka és rövidáru üzlet ARAD, Andrassy tér 22.

Ajánljuk az újonnan érkezett nagyon szép kezdett és kész kézimunkáinkat valamint min. ennemű rövidáru és női divat különlegességeinket.

4058

**Nagy raktár**

női férfi és gyermek szövött árukban u. m. harisnya, keztü, valódi Benger-féle trickó ingek és nadrágok, nagy választék gyermekruhák, karakül télikabát, fejkötő sapka, és karmantyuban.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközöljük.

**Szólid árak és pontos kiszolgálás.**

Goldstein Alfréd utazó Budapest. — Goldberger utazó Budapest. — Weisz Gábor utazó Bécs.

Központi szálloda. Schulg Simonné fakereskedő neje Pancsova. — Grünhuth Adolf utazó Budapest. — Balog Ignác utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Róth Jenő utazó Budapest. — Aby Ferenc földbirtokos Szőlős. — Klein Mór utazó Budapest. — Markovits Ignác utazó Budapest. — Engländer Mór utazó Budapest. — Schadenberger Mór utazó Budapest. — Rund Viktor gyárigazgató Borosjenő. — Tefert Károly gyógyszerész Elek.

Pannónia szálloda. Dehelean Vazul lelkes Heszuszó. — Elsberger Miksa utazó Havasmező. — Grosz Adolfné kereskedő neje Kunágota. — Schibel Gusztáv erdész és neje Temesvár. — Muntian Nicolae papnövendék Naszód. — Czárán Sándorné földbirtokos neje Tótvárád. — Frankó Aurél gyógyszerész Szemlak. — Szabó Lajos intéző Brad. — Wagner Pál kereskedő Besztercebánya. — Jánosfy György hivatalnok Déva. — Tauner Béla utazó Budapest. — Tecsán János lelkes Madarász.

Vass szálloda. Hollós Jenő utazó Budapest. — Kubics Károly utazó Temesvár. — Nagy Dezső utazó Budapest. — Rondoneli Jenő utazó Keszinc. — Redey Gyula r.-biztos Temesvár.

**NEMZETI SZÍNHÁZ.**

Szerda, 1909. évi november hó 10-én:

C) bérlet. C) bérlet.

Itt először:

**Buridán szamara.**

Vigjáték 3 felvonásban Irta: R. de Flers és G. A. de Caillav st. Fordította: Molnár Ferenc.

**SZEMÉLYEK:**

Lucien	Szendrey M.	Jean	Bánhidj.
Georges	Delly Lajos.	Michelin	Harvath J.
Morange	Ditrői Mór.	Vivette	Novák Iren.
Adolphe	Várany Jenő.	Fernande	Kun Iren.
Girand	Szabó Lajos.	Odette	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

**URANIA SZÍNHÁZ.**

(Báró Simenyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. november 10-én, szerda

1. Dráma a vad nyúgáron Eletkép. — 2. Élő képek Humoros. — 3. Sved és Norvégia. Látványosság. — 4. Tizenharmadik vendég. Humoros — 5. Horcegró és rabszolgánő. Dráma. — 6. Szappanyártás. Tanulságos. — 7. Igazmondó tükrök. Humoros. — 8. Brémától—Newyorkig. Természet után.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

**NYILTTÉR.\***



zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél 5841 Aradon

**Dr. KUTASSY**

**Ágoston**

az első magyar aviatikus

**Vasárnap**

1909. november hó 21-én

déli 1 órakor

**ARADON,**

a lóversenytéren

**repülőgéppel**

**felszáll.**

A felszállást az Aradi Mérnök-és Építész Egyesület rendezi.

**Helyárak a következők:**

Páholy (4 személyre)	40 kor.
Ülőhely a nagy Tribünön	10 "
Tribün ülés 1-ső hely	10 "
" " 2-ik hely	8 "
" " 3-ik hely	6 "
" " 4-ik hely	5 "
Fentartott ülőhely	3 "
Rezervált állóhely	2 "
Allóhely	1 "

A rendezőség kéri a közönséget, hogy jegyeit feltétlenül előre váltsa meg, mert a fe szállás helyén a nagy tolongás miatt jegyek csak igen mérsékelt számban lesznek kaphatók.

A felszállás helyét kordon fogja körülzárn.

Jegyek előre válthatók Aradon Weisz Leó főelárusítónál, továbbá ifj. Klein Mór, Ingus. I. és Fia, Kerpei Izsó, Keppich Zsigmond, Bloch H., Picler Sándor, Róth Testvérek, Rethy Lipót és Fia, Kosminszky Lipót könyvkereskedésében.

**Köszönetnyilvánítás.**

Mindazoknak, kik felejtették a férjem,

4169

**Tabakovics Gyula**

temetésén résztvettek, s iparkodtak nagy fájdalommat enyhíteni, ezúton mondok szívből jövő hálás köszönetet.

Özv. Tabakovics Gyuláné.

**Szénüzletünket**

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

**Boros Béni-tér 2. szám**

**áthelyeztük.**

A közeledő fűtési időre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési idő tartamára e hó folyamán

**kedvezményes áron**

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott elő. yt igénybe venni.

Becses rendelvényeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

**Telefon szám 139.**

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatunkról biztosítva, kitünő tisztelettel

**Kneffel Károly és fia**

szénnagykereskedése

**Boros Béni-tér 2.**

Kneffel-ház. 1451

**Tüzifa eladás.**

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint mindennemű és osztályu, saját erdőmben termelt

**TÜZIFÁT**

ajánlok azonnali szállításra guravoji és almás-silli faraktáramból, I. rendű bükkhasáb vagononként pr. 10000 kgr. ab vagon Arad állomás K. 136.75.

Ezenkívül ajánlom legjobb minőségű, száraz, ölbe rakott tűzifát, hasábfát 24 koronától feljebb, továbbá bognár- és kádárfát, Arad, Nagyvárad-ut 2/a, a viadukttal szemben levő faraktáramban és jó minőségű 4109

**téglámat is.**

Árak megtudhatók és megrendelés feladható

**NACHT VIKTOR tulajdonosnál**

Arad, Petőfi-utca 8. sz. Telefon 324. sz.

**Nacht Viktor,**

fakereskedő és téglagyáros.

# Zenei ujdonságok.

## Fráter Lóránt nótáskönyve,

mely 18 kiváló Fráter-dalt tartalmaz, ismét kapható **2 koronáért. Vidékre 2 K. 20 fillér** bérmentes küldéssel.

## „Sang u. Klang“

(Dal és zene a 19–20-ik században.)

V-ik legújabb sorozat. Tartalmaz 93 elsőrendű szerzeményt 150 korona bolti árban. **Kapható 15 koronáért.**

Továbbá a leghíresebb ópera potpourrik II oldal tartalommal, u. m. Troubadour, Traviata, Rigoletto, A zsidónő, Szent Iván-éji álom, stb. stb. **24 fillérjével** kaphatók, míg a készlet tart.

Zenekölcsöntáramból e napokban 2000 darab fölöslegős hangjegyet, operetteket, népd. lokat, operákat, táncdarabokat, szalondarabokat stb. **fél és harmadárban** árusítok.

**Veszek átjatszott hangjegyeket, zongora- és hegedü-iskolákat és gyakorlatokat, valamint egész könyvtárakat is legméltányosabb árban.**

2544

## Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papirkereskedése, kölcsönkönyvtára és zenemű kölcsönző-intézete

Arad, Andrassy-tér 20.

5174—1909. tkv. sz.

### Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hönigesz János végrehajtató és Victoria takarékos és hitelintézet Stein Zsigmond csódtömege Pavlovics Konstantin, Pavlovics Emilia, kir. kincstár csatlakozóknak Biris Demeter végrehajtást szenvedő elleni tökekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a világi kir. bíróság területén levő, Pankota községben fekvő és a pankotai 338. sz. tjkv-ben A. I. 10. sor. 346. hrsz. a. felvett beltelkes házra 1082 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1909. évi december hó 2-ik napjának délelőtt 9 órakor Pankota községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem fog eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-át bányapénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeriumi rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §. értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni, az árverési vevő tartozik nyomt. an a bányapénzt a vételár 10<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-ig kiegészíteni.

Világos, 1909. évi szeptember hó 7. napján.

Halász,  
kir. járásbíró.

4173



: Alkalmi keleti :  
szőnyeg elárúsítás.

Régi és új Afganisztan  
Bersia, Buchara, Schiras szőnyegek és javítások igen olcsón lesznek üzletemben készltve és elárúsítva.

Arad, Zrinyi-utca 1.

Tisztelettel 4129

**Sukri Smirna**  
szőnyegkereskedő.

**Csak 15 napig!**

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.



Szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi jogállás. Ára tucatonta 4, 6, 8, 10 korona.

Követelje azonban, hogy a szállítója önnel csak OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű silány utánszert mint „ép oly jól” feldicsérni. — Az elárúsító helyek kimutatását, árjegyzékét és eredeti propagandá reklámot ingyen kád az OLLA gummigyár Wien II/124. Fraterstrasse No. 22. 57.

## Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Angol Zefírek,	Legújabb Atlasz barchettok,
Kanavász,	Agygarnitúrák,
Vásznak,	Zsebkendők,
Chiffonok,	Férfi és női szövetek,
Asztalneműek,	Zsinór és Piquet-barchettok,
Törülközők,	Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

## MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

# Telefon 162. sz.

# Telefon 162. sz.

Ajartunk első minőségű  
**Porosz szalon fűtőszén,**  
**Porosz légszusz pirszenet,**  
**Kétszer mesótt osztrai kovácskőszén,**  
**Rostált darabos bükkfaszenet,**  
 jutányos árban, házhoz szállítva.

Szavatolunk, hogy a szén első minőségű és más olcsóbb fajú szénnel keverve nincs  
**Reusz Mór és Fia**  
 porosz kőszén, koks és faszén telepe  
**Arad, Boros Béni-tér 12. sz.**

## APRÓ HIRDETÉSEK.

**Édes mindenem**  
 a jelzett időben vártam fél tizig  
 miért nem jött. Tizenegyediken  
 délelőtt várni fogom 1/2 órától  
 kilencig a "Fehér Kereszt" előtt.  
 Ha nem jöhet, jelezze pontosabban  
 a másikra, hogy mikor. 4171

**Szenzációs zeneudonság!**  
 Megjelent Fráter Lóránd nótás-  
 könyve, mely csakis Fráter-féle  
 közlődvét és legújabb, szebbnél-  
 szebb nótákat tartalmaz. E nótás-  
 könyv 25 kor. értékű Fráter-dal  
 foglalt magában s a gyűjtemény  
 2 kőronáért kapható. Vidékre 2 K.  
 20 F. beutalás ellenében szállí-  
 tom. Megjelent a Sang n. Klang  
 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyv-  
 és zeneüzemkereskedése, Arad. 3911

**English lady**  
 requires to give English lessons  
 evenings Berlitz Method. Miss  
 Margaret Smitts Kerpel Izsó Arad.  
 4181

**Zonosoratló**  
 Kerestetik. Cim: Ternyey Árpád  
 Demeter-utca 92. 4119

**Kalászetett miatt**  
 jutányos áron eladó 3 föld bősíté-  
 tett szőlő Paulison. Ertekezhetni  
 Doró Márton úrnál Ó-paulis. 4170

**Egy igen csinos**  
 35 éves öz. nő, gazdaasszonynak  
 ajánlkozik plébániára vagy "aras-  
 sághoz", nem annyira a bér, mint  
 a jó bánásmód miatt. Cim a ki-  
 adóban. 4180

**Üzleti könyvek,**  
 u. m. 15 és segédkönyvek, ügyvédi  
 naplók és főkönyvek, valamint  
 egyéb irodai felszerelések legelő-  
 nyöbben szerezhetők be Ingusz F.  
 és Fia könyv- és papírkereskedé-  
 sében Arad, Andrassy-tér 16. 178

**Teljes ellátást**  
 kaphat decembertől intelligens fiú-  
 talember a Kápolna-utcában. Bő-  
 vebbet Vargáné, Csarnovits-utca 7.  
 4168

**Teljes évfolyamok**  
 az "Uj idők", képes folyóiratok K.  
 4-től feljebb. "Das Buch für Alle"  
 "Zur guten Stunde" stb. már K. 2  
 feljebb. Kaphatók Krausz Paulin-  
 könyv- és papírkereskedésében  
 Színházépület. 3241

**Kerestetik**  
 expediciónkba egy jó  
 irással bíró leány.

Telefon szám 242.  
**Elektromos erőátviteli**  
**motorokat**  
 kikölesönöz, elad és le-  
 szerel  
**Kalmár József**  
 villanyvilágítás, tele-  
 fon és villamos eszengő  
 berendezési vállalata  
 Arad, Salacz u. 2.

**Akar nősülni?**  
 Hölgyektől (ezek között olyanok,  
 törvénytelen gyermekkel, testi hi-  
 bával stb.) 5-500.000 korona vá-  
 gyonnal fel vagyunk hatalmazva  
 megfelelő férjet keresni. Csakis  
 urak (ha vagyonnélküliek is) akik-  
 nek komoly szándékuk van és  
 gyors házassághoz akadályt nem  
 irjanak e címre: L. Schlesin-  
 ger, Berlin 18. Deutsch-  
 land. 3221

6001-1909. tkvi sz.  
**Arverési hirdetmény kivonat.**  
 A világsi kir. bíróság mint  
 telekkönyvi hatóság közhírré teszi,  
 hogy az Aradhegyaljai takaré-  
 pénztár végrehajtónak Pulze  
 Juon végrehajtás szenvadó elleni  
 450 kor. tőkekövetelés és jár-  
 fránt végrehajtás ügyében az ár-  
 verést elrendelte, az aradi kir. tör-  
 vénszék illetve a világsi kir.  
 bíróság területén levő, Kovas-  
 zinc község határában fekvő és  
 a Kovaszinca 1499. sz. tkvi A.  
 2. sz. 5761. 5762/b. hrsz. szá-  
 ló 84 korona és az A. I. 1. 2.  
 sor 1269, 1270, és 1721. hrsz. bé-  
 telkes ház és kenderföldre 1004  
 kor. mint ezennel megállapított  
 kikiáltási árban és hogy a fentebb  
 megjelölt ingatlan az 1910. évi ja-  
 nuár hó 28-ik napjának d. e. 9. óra-  
 kor Kovaszinca községénél meg-  
 tartandó nyilvános árverésen a  
 megállapított kikiáltási ár 2/3-an  
 alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tar-  
 toznak az ingatlanok becsára-  
 nak 10%-át bánatpénzül kész-  
 pénzben, vagy az 1881. LX.  
 t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyam-  
 mal számított és az 1881. évi no-  
 vember 1-én 3338. sz. a. kelt  
 igazságügyminiszteri rendelet 18.  
 §-ában kijelölt óvadékképes érték-  
 papírban a kiküldött kezéhez  
 letenni, avagy az 1881. LX. t.-c.  
 178. §-a értelmében a bánatpénznek  
 a bíróságnál előleges elhelyezésé-  
 ről kiállított szabályszerű elismer-  
 vényt át kell szolgáltatni.  
 Kir. járásbíró mint telek-  
 könyvi hatóság.  
 Világos, 1909. évi október hó  
 29-én.  
**Povolni,**  
 4172 k. r. bíró

**Alkalmi vételek**  
 és pladások  
**ékszer tárgyokban**  
 arany és ezüsttárgyakban, Arad legna-  
 gyobb óra és ékszerfraktára  
**Deutsch Izidor**  
 óras és ékszerész 2761  
 Weitzer János-utca, Minorita-palota.

**Zálogcédulák**  
 arany és ezüsttárgyak, gyémánt és bril-  
 liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-  
 vétetnek vagy más tárgyra átcsereztetnek  
 TELEFON 438. 2011 TELEFON 438.

5475-1909. tkvi sz.  
**Árverési hirdetmény kivonat.**

A világsi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi,  
 hogy az Aradhegyaljai takarékpénztár r. t. és a csatlakozó  
 Muresanul takarékpénztár és hitelintézet  
 és Eichner László végrehajtónak Kure  
 Gyikáné Pulze Juhanna végrehajtás szenvadó elleni 1800 kor.,  
 200 kor., 266 kor. és 20 kor. és  
 járulékal iránti végrehajtás ügyében az ár-  
 verést elrendelte, az aradi kir. törvénszék, illetve a világsi  
 kir. bíróság területén levő  
 Kovaszinca község határában fekvő,  
 és a Kovaszinca 2075. sz. tkvi  
 A. + I. sor. 203/b. hrsz. a. foglalt  
 házassakeletről 1327 koronában,  
 továbbá a Kovaszinca 2417. sz.  
 tkvi A. + I. sor. 2842. hrsz.  
 a. foglalt ingatlanra 592 koroná-  
 ban mint ezennel megállapított  
 kikiáltási árban, és hogy a fentebb  
 megjelölt ingatlan az 1909. évi  
 december hó 27. napjának d. e. 9. óra-  
 kor Kovaszinca községénél meg-  
 tartandó nyilvános árverésen a  
 megállapított kikiáltási ár 2/3-an  
 alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoz-  
 nak az ingatlan becsárának 10%-át  
 bánatpénzül készpénzben vagy az  
 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett  
 árfolyammal számított és az 1881.  
 évi november hó 1-én 3338. sz. a.  
 kelt igazságügyminiszteri rendelet  
 3. §-ában kijelölt óvadékképes ér-  
 tékpapírban a kiküldött kezéhez  
 letenni, avagy az 1881. évi LX.  
 t.-c. 170. §-a értelmében a bánat-  
 pénznek a bíróságnál előleges el-

helyezéséről kiállított szabályszerű  
 elismervényt át kell szolgáltatni, árverési  
 vevő tartozik nyomban a bánat-  
 pénzt a vetélár 10%-ig kiegészíteni.  
 Világos, 1909. évi szeptember  
 hó 26-án.  
 A kir. járásbíró mint telek-  
 könyvi hatóság.  
 4178 **Povolni,**  
 kir. járásbíró.

**Veszek és eladok**  
 uraságtól keveset, használt férfi ru-  
 hákat, bútorokat, kályhákat, ócska va-  
 sat, rozet, fémárakat s fürdőkádakat.  
**Állandóan kapható**  
 nálam alig használt, elegáns kredenc,  
 feiler, ebédlő és hálószoba beren-  
 dezés.  
 Kivánatra házhoz is megyek.  
**Herzfeld Gyula**  
 Asztalos Sándor-utca (Izr. tem-  
 plom-épület) 4175  
**Telefon 348) szám.**  
 Ugyanott kaphatók használt bolti  
 berendezések és 2 darab nagy,  
 csinos, üzletbe vagy kávéháza-  
 való Meidinger kámenek.

**Felhívás.**  
 Az Aradi és Vidéki Iparosok  
 Bőripari Raktárszövetkezete fel-  
 számolás alatt ezennel felhívja  
 a hitelezőit, miszerint követe-  
 léseiket jelen hirdetmény harm-  
 adszori közlésétől számí-  
 tolt hat hónap alatt annál is  
 inkább érvényesítsék, mint-  
 hogy ellenkező esetben a Sző-  
 vetkezet könyveiből vagy egyéb-  
 ként ismert, hitelezők követe-  
 léseiről a kereskedelmi törvény  
 205. szakasza értelmében, az  
 aradi kir. törvénszéknek fog-  
 nak letébe helyeztetni. 4183  
 Aradon, 1909. november  
 hó 6-án  
 Aradi és Vidéki Iparosok bőripari  
 raktárszövetkezete felszámolás alatt.

**Irnoki pályázati hirdetmény.**  
 A tótvaradi körjegyzői irodában 720 korona évi fizetés  
 és végrehajtások alkalmával 4 kor. napi díjjal — mely havonta  
 40-50 koronát tesz ki — rendszeresített irnoki állásra pályá-  
 zatot hirdetnek.  
 Feltételek: az adóügyben teljes jártasság, józan élet, pél-  
 dás erkölcs és kitartó szorgalom. A román nyelv bírása szük-  
 séges. Az állás azonnal elfoglalandó.  
 Tótvárad, 1909. november hó 6-án.  
**US 191-1909 D. Tomulha Vazul,**  
 jegyző.  
 4174